

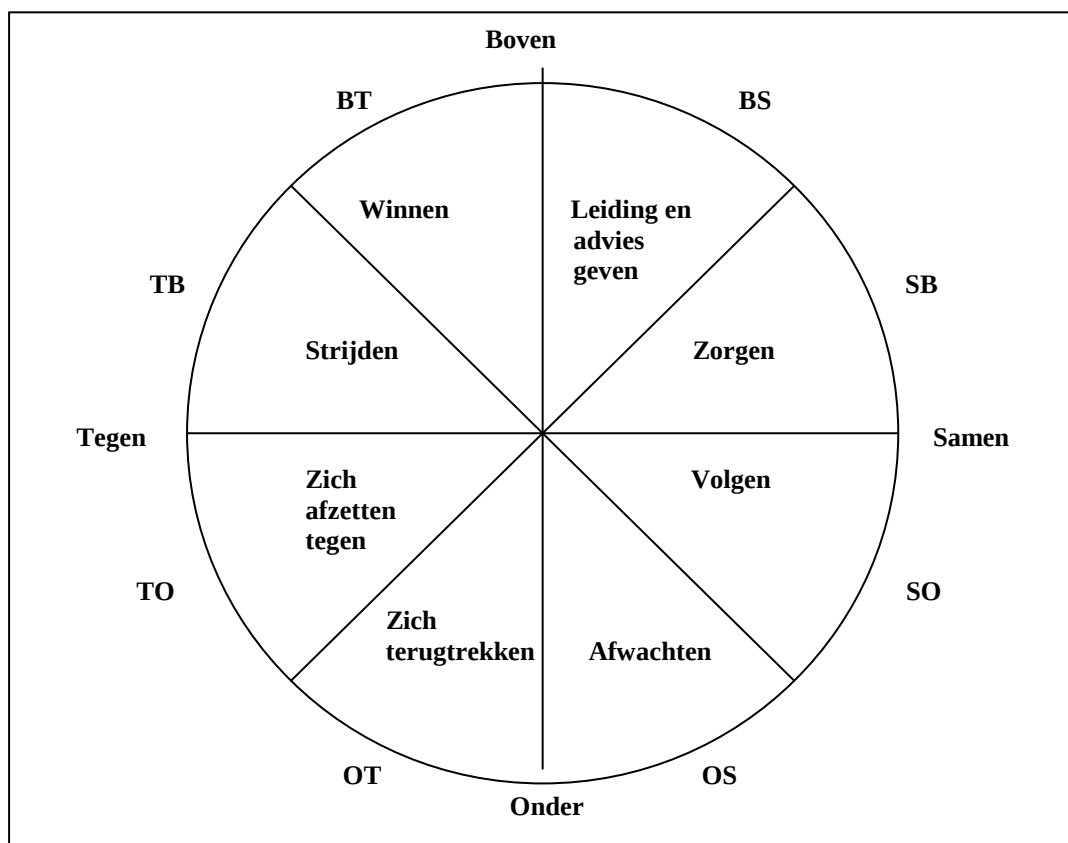
INTERVENTIEMODEL

bij

Flexibel handelen met verschillende opvattingen

Leerkrachthandelingen en leerkrachtopvattingen
ten aanzien van sociaal emotioneel gedrag
in interactie met jonge leerlingen

INTERACTIEROOS VAN LEARY MET ACHT LEERLINGVAARDIGHEDEN ALS INTERACTIEWIJZER

Globale typering van vaardigheden van de acht interactionele posities van Verstegen en Lodewijks (2001)
Op basis van de Roos van Leary (1957)

Hierbij een interventiemodel om mijn dankbaarheid aan jullie te tonen. Het onderzoek was buitengewoon boeiend dankzij jullie bijzonder grote response. Dank je wel!

Met dit interventiemodel als bijlage van de afstudeerscriptie beantwoord ik de vraag: *hoe kan een vertaalslag gemaakt worden van 'een wetenschappelijk en theoretisch scriptieonderzoek' naar 'een bruikbaar praktijkmodel'.*

In Nederland hebben Rob Verstegen en Henny Lodewijks (2002), de roos van Leary (1957) vertaald naar een Interactiewijzer voor leerlingen van 6 t/m 12 jaar, met een computerprogramma waardoor je een duidelijk leerlingvolgsysteem voor de gedragsontwikkeling kunt bijhouden. Ze zijn nu bezig met een programma voor gedragsoopvoeding van het jonge kind van 4 t/m 6 jaar (zie: www.interactiewijzer.nl). Bij de Interactiewijzer hoort een intensief scholingsprogramma. Naast de lesgevende taak van een leerkracht blijft er nu eenmaal weinig tijd over om intensieve scholingsprogramma's te volgen. Daarom wordt door middel van het speciaal voor jullie geschreven interventieprogramma geprobeerd om een bijzonder korte vertaling te maken van een intensief scholingsprogramma. Tweeëndertig weekprogramma's, die in één oogopslag duidelijk maken wat het onderwerp van de week is. De 'vraag van de week' is een open vraag, die de leerkracht stelt en die leerlingen aanzet tot nadenken en uitwerken van het centrale weekonderwerp. Op de rechter pagina staan verwijzingen naar passende leesteksten die vorm en inhoud geven aan de vraag. Als een school structureel de tweeëndertig vragen van de week inbouwt in het jaarprogramma, dan krijgt gedragsoopvoeding de tijd en de aandacht die kan leiden tot relevant gedrag voor allen.

De boodschap is simpel: Elk kind is gebaat bij een evenwichtige gedragsoopvoeding. "Gedrag kun je leren" in plaats van "Dit kind gedraagt zich nu eenmaal zo." Elke leerling kan alle gedragsvaardigheden leren en hoeft dus niet meer van jongs af aan bestempeld te worden tot iemand die beperkt is tot slechts enkele (onaangepaste) gedragsvaardigheden. Net als bij taal en rekenen kun je gedragsoopvoeding verdelen in verschillende stadia van ontwikkeling. De interactieroos biedt acht hoofdocenten voor gedrag. Elke gedragsoctant biedt vier vaardigheden. Dat betekent, als je jaarlijks onderwijskundige en pedagogische aandacht hebt voor die tweeëndertig gedragsvaardigheden, dat dan de gedragsontwikkeling gelijkmatig verloopt.

In tweeëndertig weken kun je elke week een andere gedragsvaardigheid centraal stellen. Eventueel via een (tweeëndertig) wekelijkse nieuwsbrief met de wekelijkse thema's in je eigen groep. Als de collega's er wat voor voelen kun je als school, aandacht geven aan de wekelijkse thema's en daarbij de thuisopvoeding van de ouders betrekken.

De opbouw van gedragsoopvoeding is concentrisch. Als leerlingen in acht jaar, acht keer die tweeëndertig gedragsvaardigheden gelijkmatig ontwikkelen, dan zal blijken dat het gedrag in willekeurige situaties, steeds genuanceerder en aangepaster tot ontplooiing komt.

Het hier gepresenteerde interventiemodel geeft een aanzet tot een vanzelfsprekende ontwikkeling van tweeëndertig vaardigheden. De vorm een 'klaproos', staat symbool voor de *kwetsbare leerling* die zich ontwikkelt tot een leerling met aangepast gedrag en met de uitstraling van zijn eigen waardevolle identiteit.

Ik wens je veel succes met een persoonlijke interpretatie van de *onkwetsbaar* gebleken 'roos' van Leary. Die onkwetsbaarheid blijkt uit projecten voor zowel jongeren als voor volwassenen (zoek in Google met: Interactieroos van Leary).

Drs. Lisan Fasten

INLEIDING

Dit interventiemodel biedt leerkrachten de *cognitieve* begrippen die van belang zijn voor een evenwichtige gedragsontwikkeling. De verwijzingen naar verhalen van Winnie de Poeh spelen meer in op de *sociaal-emotionele* diversiteit die de leerkracht in de dagelijkse praktijk ontmoet.

De Interactieroois van Leary (1957) blijkt op Internet een wijd verspreid interventiemodel te zijn. De specifieke karakteristieken van Milne (1926, 1928) als Winnie de Poeh en zijn vriendjes zou je kunnen inpassen bij het gebruik van de Interactieroois als interventiemodel. Met zowel de Interactieroois van Leary als de verhalen van Milne worden twee klassiekers met elkaar in verband gebracht. De Winnie de Poeh verhalen kunnen in de basisschoolperiode van groep 1 t/m 8 een vaste wekelijks thematische plaats innemen. In de onderbouw via voorlezen of vertellen. In de middenbouw door zelf lezen. In de bovenbouw kunnen de dan al bekende Nederlandse verhalen in het Engels gelezen en besproken worden. Disney Enterprises heeft sinds 1989 alle kopierechten overgenomen. Dat betekent dat de klassieke Poeh-verhalen voortdurend geactualiseerd en aangevuld worden met Disney verhalen.

Met dit interventiemodel wordt een voorbeeld gegeven hoe je de tweeëndertig gedragsvaardigheden aan de hand van Winnie de Poeh verhalen als een eerste motivatieaanzet aan de leerlingen kunt aanbieden.

Aan elke gedragsvaardigheid is een verwijzing naar een Winnie-de Poehverhaal toegevoegd. Na het voorlezen of zelf lezen van het verhaal kan een specifieke vaardigheid nader uitgediept worden door er met elkaar over te praten, het onderwerp te actualiseren naar de eigen leefwereld van het kind of in de groep. Leerlingen kunnen erover tekenen of de essentie op een andere manier verbeelden of uitwerken.

Aansluitende actuele gebeurtenissen in de dagelijkse schoolpraktijk zorgen voor ervaringen die er toe doen om de leerlingen te laten beleven waar het bij de verschillende vaardigheden in de werkelijkheid op aan komt. Zo kunnen de leerlingen tot het inzicht komen dat je gedrag kunt veranderen als je goed weet hoe je dat kan doen.

In de loop van de jaren is het de bedoeling dat leerlingen gaan beseffen dat fictieve verhalen gaan over fictieve karakteristieken, maar dat je in werkelijkheid een flexibel karakter nodig hebt, om je creatief en dynamisch aan te passen aan voortdurend nieuwe omstandigheden, waarbij je het niet redt met star karakteristiek gedrag.

Bij elk voorval kan een kind kiezen: “Stel ik mezelf op als leider, als verzorger, als volgzame, als afwachter, als teruggetrokken, als opstandige, als strijder of als winnaar.” En vervolgens “Hoe?” De analyse van tweeëndertig vaardigheden biedt leerlingen de mogelijkheid om met een overzichtelijk aantal vaardigheden bewust en zinvol te opereren in de complexe gedragswereld. Uiteindelijk zullen de leerlingen het beperkte aantal van tweeëndertig vaardigheden spontaan vergroten tot een onuitputtelijke diversiteit aan vaardigheden, die zich uitdrukken als voortdurend aangepast gedrag onder willekeurige omstandigheden.

DE UITGANGSPUNTEN

- o Dit interventiemodel kan gezien worden als een aanzet tot een regelmatige gedragsontwikkeling verdeeld over tweeëndertig weekthema's per jaar.**
- o De integratie van de tweeëndertig vaardigheden kan plaatsvinden in combinatie met de Nederlandse en Engelse taal- en leesontwikkeling.**
- o Ter voorkoming van gedragsproblemen kan het onderwijs van jongs af aan een algemene en ruime invulling van het begrip gedrag aanbieden.**
- o De roos van Leary biedt kansen: Een gelijkmatige ontwikkeling van tweeëndertig vaardigheden passend bij de acht gedragssectanten.**
- o Gedragsproblemen zijn oplosbaar door aangepast gedrag gelijkmatig te ontwikkelen via een aangepaste pedagogische en onderwijsdidactische begeleiding.**
- o Elke leeftijd kent zijn eigen gedragsproblemen waarop het onderwijs kan inspelen aan de hand van het interventiemodel.**
- o Dit interventiemodel kan toegepast worden als een klassenmodel voor elk leerjaar afzonderlijk of als schoolmodel voor een begeleiding van gedragsontwikkeling verdeeld over acht jaar.**

MAATWERK BIJ GEDRAGSONTWIKKELING

Tweeëndertig verschillende vaardigheden met verwijzingen naar aansluitende verhalen van Winnie de Poeh en zijn vriendjes. In drie hoofdfasen:

- o In de onderbouw ‘voorlezen’, de kern ervaren, navertellen, actualiseren, uitspelen en creatief verwerken eventueel met behulp van video’s, DVD’s en CD’s.**
- o In de middenbouw zelf lezen, de kern samenvatten, actualiseren en creatief verbeelden eventueel met behulp van video’s, DVD’s en CD’s.**
- o In de bovenbouw de engelse versie lezen, de kern tweetalig samenvatten, bediscussiëren en uitwerken. Eventueel met behulp van de Engelse versies van Video’s, DVD’s en CD’s.**

Als de leerlingen op jongere leeftijd eerst de Nederlandse verhalen via voorlezen horen, daarna zelf lezen en tot slot nog in het Engels voorgeschooteld krijgen, dan kan die aanpak via tweetalig begrijpend lezen resulteren in een geïntegreerde sociaal emotionele en cognitieve ontwikkeling.

De Interactieroos van Leary maakt het complexe begrip gedrag met een eenvoudige indeling duidelijk in acht octanten en een onderverdeling van tweeëndertig vaardigheden. De Poeh-verhalen van Milne spreken de belevingswereld van de leerlingen aan.

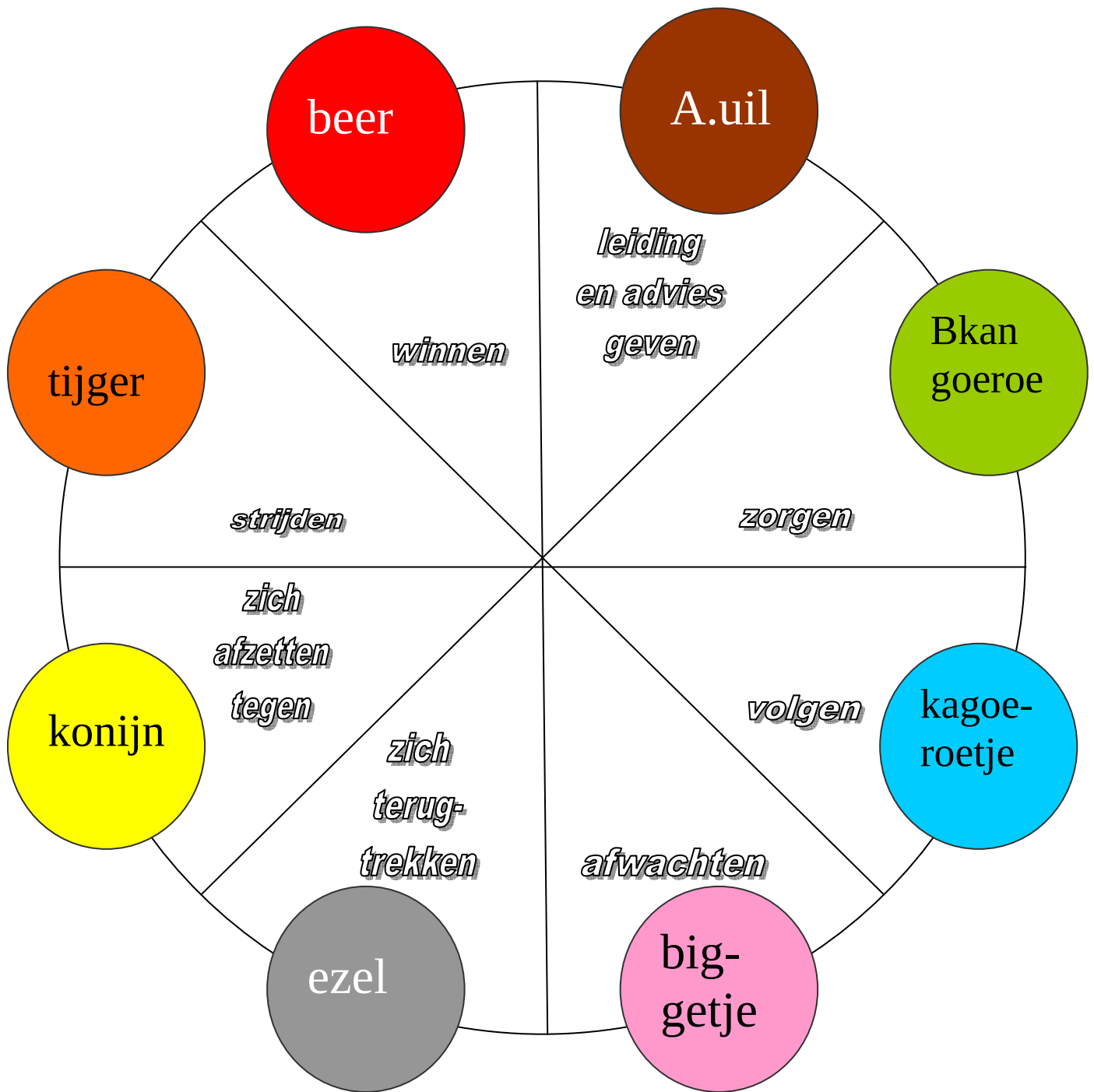
Voor jonge leerlingen is een thematische aanpak met een bepaalde karakteristiek per octant duidelijk. Voor oudere leerlingen moet het juist duidelijk worden hoe betrekkelijk gedragskarakteristieken zijn. Want een leerling is gebaat bij het beheersen van de vaardigheden van ‘alle’ karakters. Zodat zij afhankelijk van de omstandigheden kunnen kiezen uit vaardigheden als leider, verzorger, volger, afwachtende, teruggetrokkene, opstandige, strijder of winnaar. Elke situatie vraagt om een creatieve inzet van je mogelijkheden. Bij de juiste keuze(n) vergroot je het aantal kansen op succes

ADVIEZEN VOOR DE WEKELIJKSE AANPAK

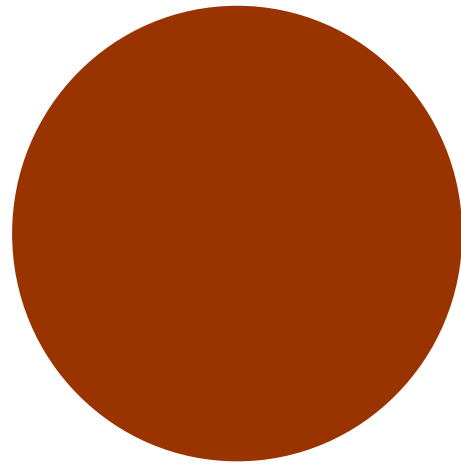
- o De overzichtsposter met de acht gedragsoctanten en de dierensymbolen op A3-formaat kopiëren¹ en presenteren. Bij elke octant een kleur kiezen.
bijvoorbeeld:

bruin:	leiding en advies geven
groen:	zorgen
blauw:	volgen
roze:	afwachten
grijs:	zich terugtrekken
geel:	zich afzetten tegen
oranje:	strijden
rood:	winnen
- o In de eerste acht weken de acht gedragsoctanten één voor één presenteren samen met de eerste gedragsvaardigheid. (bijv. Octantposter A + vaardigheidsposter A1). Elke week een octantposter met omschrijving van de gedragsoctanten op A3-formaat laten inkleuren en illustreren en een plaatsje in het klaslokaal geven. Elke week kunnen de leerlingen een vaardigheidsposter met de vraag van de week op A4 inkleuren en illustreren individueel of groepsgewijs.
- o Elke week kan een verhaal (voorlezen of zelf lezen) het gedragsthema inleiden. Zo raken de leerlingen geprikkeld om een vaardigheid nader te onderzoeken.
- o Via een kringgesprek of groepsdiscussie kan de betekenis van een gedragsvaardigheid via ‘de vraag van de week’ inhoud krijgen en gekoppeld worden aan dagelijkse gebeurtenissen.
- o In de loop van de week kunnen voorvallen in de groep aandacht krijgen door ze te verbinden aan ‘de vraag van de week’.
- o De verdere aankleding van het thema met multimedia, drama en handvaardigheid kan in samenspraak met leerkrachten en leerlingen vorm krijgen wanneer de tijd dat toelaat. Door meerdere intelligenties aan te spreken zal de gedragsleerstof beter aanslaan en beklijven.

¹ Let op bij het kopiëren moet een donker vel tegen de achterzijde gelegd worden, zodat de achterzijde niet doorgedrukt en meegekopieerd wordt.

Uil

A. Leiding en advies geven

A1. Leiding nemen

A2. Activiteiten organiseren

A3. Overtuigen

A4. Oplossen en adviseren

- **EXTRA AANDACHT** voor het onderwerp in relatie met een brede intelligentieontwikkeling

A

*leiding
en advies
geven:*

*het overzicht
en
het vertrouwen
hebben*

A1.

De vraag van de week:

*Hoe
neem je
de leiding?*

A. Leiding en advies geven

Als je leiding en advies geeft,
dan overzie je het geheel en dan heb je het vertrouwen.

A1. Leiding nemen

Vraag van de week:
Hoe neem je de leiding?

Uil

Uil, in de rol van de dokter, die leiding en advies geeft in “Oei, Winnie krijgt een prik!” van Disney op basis van Milne.

Twee Poeh-teksten ter inleiding van de vaardigheid ‘Leiding nemen’:

- o Disney op basis van Milne:
Bijv.: Uil neemt de leiding door Beer gerust te stellen, zodat hij de prik kan geven in “Oei, Winnie krijgt een prik!”
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 4 van deel ‘Winnie-de-Poeh’ ”Iejaar verliest een staart en Poeh vindt er een,” wordt Uil voorgesteld als iemand die de leiding heeft genomen door dat hij beter is in moeilijke woorden, dan de andere dieren. Uil neemt de leiding omdat hij “Iets weet van iets.

De vraag van de week:

Hoe

ga je,

iets

belangrijks

organiseren?

A. Leiding en advies geven

Als je leiding en advies geeft,
dan overzie je het geheel en dan heb je het vertrouwen.

A2. Activiteiten organiseren

Vraag van de week:
Hoe ga je iets belangrijks organiseren?

Uil

Uil, in de rol van de dokter, die leiding en advies geeft in “Oei, Winnie krijgt een prik!” van Disney op basis van Milne.

Twee Poeh-teksten bij de vaardigheid ‘Activiteiten organiseren’:

- o Disney op basis van Milne:
Bijv: Uil heeft een dokterspraktijk georganiseerd en laat zien welke activiteiten daarbij passen.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 10 van deel ‘Winnie-de-Poeh’: ”Christoffer Robin geeft een Poeh-partijtje en zegt ons allemaal gedag,” organiseert Uil samen met Christoffer Robin het Poeh-partijtje. Uil zorgt ervoor dat alle vrienden komen.

Opm.: In hoofdstuk 3 wordt het woord organiseren door Konijn in Poeh-taal verklaard: “Georganiseerd. Dat betekent -nou ja, wat je moet doen om een speurtocht te houden, zodat je niet allemaal op dezelfde plek gaat zoeken.” (pag. 153)

A3.

De vraag van de week:

Hoe

kun je,

iemand

overtuigen?

A. Leiding en advies geven

Als je leiding en advies geeft, dan overzie je het geheel en dan heb je het vertrouwen.

A3. Overtuigen

De vraag van de week:

Hoe kun je iemand overtuigen?

Uil

Uil geeft leiding en advies, in de rol van de dokter, in “Oei, Winnie krijgt een prik!” van Disney op basis van Milne.

Twee Poeh-teksten ter inleiding van de vaardigheid ‘Overtuigen’:

- o Disney op basis van Milne:
Bijv: Uil overtuigt Poeh dat Poeh zich snel beter zal voelen na de prik, omdat Uil een pleister op de gevoelige plek heeft geplakt.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 5 van deel ‘Het huis in het Poeh-hoekje’: ”Konijn heeft een drukke dag en we komen erachter wat Christoffer Robin ’s morgens doet.” Uil overtuigt Konijn met de woorden: “De zaak is volkomen duidelijk.” De tekst UID SOTRUG en DERUK SOTRUG is volgens voegt Uil overtuigend toe: “Precies het soort dingen die je in een bekendmaking bekend maakt.”

A4.

De vraag van de week:

*Hoe
help je,
als je de
oplossing
al weet?*

A. Leiding en advies geven

Als je leiding en advies geeft, dan overzie je het geheel en dan heb je het vertrouwen.

A4. Oplossen en adviseren

De vraag van de week:

Hoe help je als je de oplossing al weet?

Uil

Uil geeft leiding en advies in de rol van de dokter in “Oei, Winnie krijgt een prik!” van Disney op basis van Milne.

Twee Poeh-teksten ter inleiding van de vaardigheid ‘Oplossen en adviseren’:

- o Disney op basis van Milne:
Bijv: Uil geeft Poeh een prik en een pleister en lost daarmee het probleem op dat Poeh z’n maag rommelt.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 6 van Winnie-de-Poeh: ”Iejoor is jarig en krijgt twee cadeautjes,” adviseert Uil dat er WELGEFELICITEERD op Poeh’s cadeau moet staan. Uil lost het probleem op door WELGEVIZILITEERD op het cadeau te schrijven omdat Poeh geen letters kan schrijven.

Verschillende intelligenties van de leerlingen kunnen extra worden uitgedaagd door extra opdrachten die de leerlingen in de loop van de week individueel of in groepjes kunnen uitwerken. Bijvoorbeeld als keuzeopdracht nadat noodzakelijke opdrachten van taal, rekenen en wereldoriëntatie klaar zijn en er nog tijd over is.

I HET ONDERWERP NADER UITDIEPEN

Onderzoek via Internet geeft toegang tot alle bibliotheken in de wereld. Eenvoudiger nader onderzoek in de klas naar onderwerpen die aan de orde geweest zijn bij het thema kan uit de boeken die in de klas of in de schoolbibliotheek op een presentatietafel staan. Bibliotheekmedewerkers kunnen leskisten of themapakketten samenstellen rond een door scholen gewenst onderwerp. De school kan dan enige tijd beschikken over diverse boeken, strips, tijdschriften, documentatie, video's, documentaires, cassettes, Cd's en BVD's die bij het onderwerp passen.

II HET ONDERWERP CREATIEF PRESENTEREN

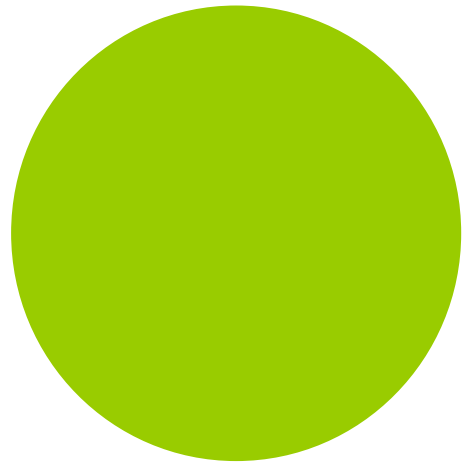
- a) In woord: leerlingen schrijven gedichten en/of verhalen die passen binnen het thema. Bijvoorbeeld: zoals Winnie de Poeh dat doet.
- b) In klank: leerlingen componeren rapsongs of liedjes met instrumentale begeleiding bij spreekteksten, gedichten en/of verhalen. Ook als Poeh.
- c) In beeld: leerlingen geven hun eigen of bestaande gedichten en verhalen weer met foto, film, pantomime, dans, toneel of poppenkast.
- d) In vorm in het platte vlak: leerlingen maken illustraties bij de gedichten en verhalen of op zichzelf staand teken –en/of schilderwerk, zoals schilderijen of strips. Bijvoorbeeld: de uil als leidinggevende.
- e) In verschillende dimensies met verschillende materialen: leerlingen geven een meer ruimtelijke uitdrukking. Bijvoorbeeld: de leidinggevende uil 'overzichtelijk vliegend' van karton rond een closetrol. Zoiets kan uitgroeien tot tentoonstelling of tot het decor voor een voorstelling.
- f) In performance: leerlingen geven een individuele, klassen- of schoolpresentatie door een combinatie van alle muzische elementen van a t/m e.

III HET ONDERWERP VASTLEGGEN IN DE PORTFOLIO

De leerling kan in een portfolio de eigen producten laten zien over bepaalde vaardigheden en inzichten. Een portfolio wordt een heel persoonlijk document, als leerlingen de gelegenheid krijgen om onderwerpen geheel naar eigen interpretatie vast te leggen in een vorm, die steeds weer na afronding van een thema kan worden verzameld in een ordner. Wanneer een school ervoor kiest om de gedragsopvoeding thematisch door de hele school te laten lopen dan biedt de portfolio na acht jaar een mooi overzicht

van de gedragsvaardigheden en gedragsinzichten die de leerling in de loop van de basisschool ontwikkeld heeft: Elke stap representatief in beeld.

Kangoeroe

B. Zorgen

B1. Sociaal zorgen

B2. Sociaal coachen

B3. Objectiveren en harmoniëren

B4. Sociaal inleven

EXTRA AANDACHT voor het onderwerp in relatie met een brede intelligentieontwikkeling.

B

zorgen:

weten

waarmee je

iemand

'echt'

kunt helpen

B1.

De vraag van de week:

*Hoe
zorg je dat
'iedereen'
van de groep
het leuk heeft?*

B. Zorgen

Als je zorgt, dan let je goed op, hoe je iemand anders kunt helpen.

B1. Sociaal zorgen

De vraag van de week: Hoe zorg je dat iedereen van de groep het leuk heeft?

Kangoeroe

In “Hemeltje, wat een warboel!” van Disney op basis van Milne lees je hoe Kanga, de Kangoeroe zorgt dat Roe leert zijn speelgoed op te ruimen.

Twee Poeh-teksten ter inleiding van de vaardigheid ‘Zorgen: sociaal zorgen’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv.: Kanga zorgt ‘sociaal’ voor het opruimen van de kleren van Roe, omdat Roe nog te klein is om dat zelf te kunnen doen.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 2 van deel Het huis in het Poeh-hoekje: “Teigetje komt naar het Woud en slaat aan het ontbijten.” Als Kanga hoort dat Teigetje wil weten wat hij lust, dan mag Teigetje van Kanga kijken of er in haar kast iets ligt dat Teigetje wil proeven.

De vraag van de week:

*Hoe
geef je
de ander
een kans
om te slagen?*

B. Zorgen

Als je zorgt, dan let je goed op, hoe je iemand anders kunt helpen.

B2. Sociaal coachen

De vraag van de week:

Hoe geef je de ander een kans van slagen?

Kangoeroe

In “Hemeltje, wat een warboel!” van Disney op basis van Milne lees je hoe Kanga, de Kangoeroe zorgt dat Roe zijn speelgoed leert opruimen.

Twee Poeh-teksten ter inleiding van de vaardigheid ‘Zorgen: sociaal coachen’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv.: Kanga bedenkt dat ze met Roe afsprekt dat hij zelf mag bepalen hoe rommelig zijn kamer mag zijn. Ze verwacht dat Roe dan begrijpt dat regelmatig opruimen belangrijk is.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 7 van deel Winnie-de-Poeh: “Kanga en kleine Roe komen naar het Woud en Knorretje gaat in bad.” Kanga let nauwkeurig op of er geen ongelukje kan gebeuren als Roe oefent met sprongetjes maken. Ze laat Roe wel ongevaarlijke foutjes maken omdat Roe daardoor kan uitproberen en onderzoeken hoe je precies moet springen zodat je precies goed terecht kunt komen.

De vraag van de week:

*Hoe
los je samen
een probleem
simpel
en
gezellig
op ?*

B. Zorgen

Als je zorgt, dan let je goed op, hoe je iemand anders kunt helpen.

B3. Objectiveren en harmoniëren

De vraag van de week: Hoe los je
Een probleem simpel en gezellig op?

Kangoeroe

In “Hemeltje, wat een warboel!” van Disney op basis van Milne lees je hoe Kanga, de Kangoeroe zorgt dat Roe leert zijn speelgoed op te ruimen.

Twee Poeh-teksten ter inleiding van ‘Zorgen: objectiveren en harmoniseren’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv. Objectiveren: Als Roe met modder in zijn kamer wil spelen, dan keurt Kanga dat goed. Zo kan hij ervaren wat modder in zijn kamer betekent. Bijv. Harmoniëren: Kanga brengt de vriendjes van Roe op het idee om Roe te helpen bij het opruimen van zijn kamer.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 7 van deel Winnie-de-Poeh: “Kanga en kleine Roe komen naar het Woud en Knorretje gaat in bad.” Bijv. Objectiveren: Kanga lost het probleem op dat zij niet wordt geaccepteerd als nieuwe gast in het woud, door met Knorretje een grap uit te halen. Bijv. Harmoniseren: Kanga zorgt ervoor dat iedereen gelukkig is als zij besluit om in het Woud te blijven wonen.

B4.

De vraag van de week:

Hoe

kun je

snappen

wat

een ander

'echt'

wil zeggen?

B. Zorgen

Als je zorgt, dan let je goed op, hoe je iemand anders kunt helpen.

B4. Sociaal inleven

De vraag van de week: Hoe kun je snappen wat een ander ‘echt’ wil zeggen?

Kangoeroe

In “Hemeltje, wat een warboel!” van Disney op basis van Milne lees je hoe Kanga, de Kangoeroe zorgt dat Roe leert zijn speelgoed opruimen.

Twee Poeh-teksten ter inleiding van de vaardigheid ‘Zorgen: sociaal inleven’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv.: Als Roe door de rommel zijn bed niet meer kan vinden, dan leeft Kanga zich in, in de omstandigheden waarin Roe verkeert. Ze stelt vast dat hij een keuze kan maken: a) proberen om zijn bed te vinden of b) op de bank te slapen.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 8 van deel Winnie-de-Poeh: “Christoffer Robin leidt een expeditie naar de Noordpool.” Als Kanga ontdekt dat Roe een waterval heeft gekozen om uit te proberen of hij zwemmen kan, begrijpt ze dat Roe trots laat zien dat hij kan zwemmen. Als Roe gered is, maakt ze duidelijk wat gevaarlijk is.
Kanga bepaalt de juiste leermomenten door zich in te leven in de gedachtewereld van Roe.

Verschillende intelligenties van de leerlingen kunnen extra worden uitgedaagd door extra opdrachten die passen bij verschillende talenten. Zie hiervoor ook de aantekeningen bij de overige gedragsoctanten. Aanvullende mogelijkheden:

I HET ONDERWERP NADER UITDIEPEN

Onderzoek via Internet bijv. <http://www.artis.nl>; <http://www.artisateliers.nl>; <http://www.winniedepoeh.com>. Twee pagina's met mogelijke financiële consequenties en dus de mogelijkheid om digitale bestellingen te doen zijn: <http://www.members.lycos.nl/poohsite/twodescphotos17.html>; <http://www.members.lycos.nl/poohclub/pooh1.html>; Daarnaast boeken die in de klas of in de schoolbibliotheek op een presentatietafel staan. Met behulp van de gevonden informatie kunnen leerlingen vergelijkend onderzoek doen. Bijv. Wat zijn de verschillen tussen verschillende typen kangoeroes en welke typen vertonen in hun gedragspatroon kenmerken van de gedragsoctant 'zorgen'.

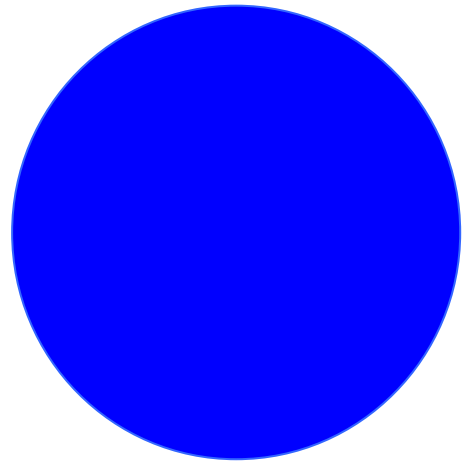
II HET ONDERWERP CREATIEF PRESENTEREN

- a) In woord: gedichten en/of verhalen zelf verzinnen.
- b) In klank: bij gedichten, verhalen, rapsongs of liedjes begeleiding verzinnen.
- c) In beeld: foto, film, pantomime, dans, toneel of poppenkast als media inzetten. Zie ook: <http://www.digischool.bart.nl>; <http://www.spreekbeurt.pagina.nl>
- d) In vorm; in het platte vlak: de eigen tekeningen van leerlingen zijn over het algemeen direct en doeltreffend. Door te tekenen ondergaan leerlingen een speciaal proces van verwerking van het onderwerp. Natekenen helpt als start.
- e) Uitdrukking in materiaal. Bijvoorbeeld: de zorgende kangoeroe, dubbel van dozenkarton knippen en om een closetrol plakken, zodat die kan staan en springen met behulp van een elastiekje aan de twee hoofden bevestigd. Zoiets kan uitgroeien tot een poppenvoorstelling of schimmentheater.
- f) Performance is een geïntegreerde vorm van verschillende creatieve en/of muzische elementen; bijvoorbeeld een combinatie uit a t/m e.

III HET ONDERWERP VASTLEGGEN IN DE PORTFOLIO

Een portfolio wordt een heel persoonlijk document, als leerlingen de gelegenheid krijgen om onderwerpen geheel naar eigen interpretatie vast te leggen in een vorm, die steeds weer na afronding van een thema kan worden verzameld in een ordner. Elke vaardigheid representatief in beeld. Leerlingen maken een kort verslag op A4 formaat, zodat het als naslagwerk bewaard kan blijven in een ordner. Leerlingen kunnen zo in de loop van de tijd een eigen lay-out ontwikkelen. Dat is goed voorbereidend werk voor de opbouw en uitwerking van het Curriculum Vitae, waarmee elke leerling zijn schoolcarrière afsluit en dat toegang verschaft tot het maatschappelijke arbeidsproces. Daarbij komt dat een portfolio een levenslang 'eigen' naslagwerk vormt om in een later levensstadium nader uit te werken. Een portfolio kan altijd later op een eigen website gezet worden.

Kangoeroetje

C. Volgen

C1. Luisteren en ruimte geven

C2. Regels toepassen

C3. Opdrachten uitvoeren

C4. Kritiek accepteren

- **EXTRA AANDACHT** voor het onderwerp in relatie met een brede intelligentieontwikkeling

C

Volgen:

nadoen

wat iemand

heel goed

voordoet

C1

De vraag van de week:

*Hoe
kun je
iemand
goed
nadoen?*

C. Volgen

Als je volgt, dan doe je iemand, die iets heel goed kan, na.

C1. Luisteren en ruimte geven

De vraag van de week: Hoe kun je iemand goed nadoen?

Kangoeroetje

In “Disney’s Grote verhalenboek van Winnie de Poeh,” zien we hoe Roe Teigetje volgt in het hoofdstuk: “Teigetje in de problemen”

Twee Poeh-teksten ter inleiding: ‘Volgen: Luisteren en ruimte geven’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv.: Roe is gehoorzaam en luistert naar Kanga, Roe geeft aan Kanga de ruimte om samen met Kanga afspraken te maken, zodat Roe toestemming krijgt om met Teigetje te gaan spelen.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 7 van het deel ‘Het huis in het Poeh-hoekje’: “Teigetje wordt ontdold.” Roe luistert naar de argumenten van Konijn, die uitlegt dat Roe beter niet mee kan gaan. Ondanks het feit dat Roe het niet eens is met Konijn legt hij zich neer bij het besluit van Kanga: ‘Kanga en Roe gaan niet mee’. Zo krijgt Konijn de ruimte om zijn plan uit te voeren.

De vraag van de week:

Hoe

houd je

jezelf

aan de regels?

C. Volgen

Als je volgt, dan doe je iemand, die iets heel goed kan, na.

C2. Regels toepassen

De vraag van de week: Hoe houd je jezelf aan de regels?

Kangoeroetje

In “Disney’s Grote verhalenboek van Winnie de Poeh,” zien we hoe Roe Teigetje volgt in het hoofdstuk: “Teigetje in de problemen”

Twee Poeh-teksten ter inleiding: ‘Volgen: regels toepassen’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv.: Roe volgt de regels op van Teigetje als die beweert dat hij in hoge bomen kan klimmen. Als blijkt dat Teigetje dat niet kan dan volgt Roe de aanwijzingen van de andere vriendjes op en zo komen Teigetje en Roe veilig naar beneden.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 5 van het deel ‘Het huis in het Poeh-hoekje’: “Konijn heeft een drukke dag en we komen erachter wat Christoffer Robin ’s morgens doet.” . blijkt dat Konijn tevreden is over de manier waarop Roe regels toepast. Volgens Konijn weet Roe het beste van iedereen hoe je “Ja Konijn,” en Nee Konijn,” kan zeggen.

De vraag van de week:

*Hoe
kun je
iets wat je
'moet' doen
'goed' doen?*

C. Volgen

Als je volgt, dan doe je iemand, die iets heel goed kan, na.

C3. Opdrachten uitvoeren

De vraag van de week: Hoe kun je iets wat je ‘moet’ doen, ‘goed’ doen?

Kangoeroetje

In “Disney’s Grote verhalenboek van Winnie de Poeh,” zien we hoe Roo Teigetje volgt in het hoofdstuk: “Teigetje in de problemen”

Twee Poeh-teksten ter inleiding: ‘Volgen: regels toepassen’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv.: Roo volgt de opdracht van Janneman Robinson uit en laat zich vol vertrouwen vallen in de bloes, die als vangnet wordt opgehouden.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 4 van het deel ‘Het huis in het Poeh-hoekje’: “Teiges kunnen niet klimmen,” blijkt hoe verschillend de originele versie van Milne en de versie van Disney wordt verteld terwijl de essentie gelijk blijft. Ook daar volgt Roo de opdracht van Christoffer Robin op, om zich vervolgens in het vangnet op te laten vangen.

De vraag van de week:

Hoe

vat-je-'t-op

.....als.....

iemand je

kritiek geeft?

C. Volgen

Als je volgt, dan doe je iemand, die iets heel goed kan, na.

C4. Kritiek accepteren

De vraag van de week: Hoe
vat-je-'t-op als je kritiek krijgt?

Kangoeroetje

In “Disney’s Grote verhalenboek van Winnie de Poeh,” zien we hoe Roe Teigetje volgt in het hoofdstuk: “Teigetje in de problemen”

Twee Poeh-teksten ter inleiding: ‘Volgen: regels toepassen’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv.: Roe ervaart Konijn’s kritiek als oneigenlijk. Vervolgens accepteert Roe Konijn’s kritiek op het steigeren van Teigetje niet en Roe zorgt ervoor dat alle vriendjes het stuiteren van Teigetje accepteren.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 7 van het deel ‘Het huis in het Poeh-hoekje’: “Teigetje wordt ontdold,” accepteert de verkouden Roe de kritiek van Konijn op zijn gezondheid.

EXTRA AANDACHT voor het onderwerp ZORGEN
--

Extra uitdagingen door keuzeopdrachten die passen bij verschillende talenten. Zie hiervoor ook de aantekeningen bij de overige gedragsdoelstellingen. Aanvullende mogelijkheden:

I HET ONDERWERP NADER UITDIEPEN

Onderzoek via Internet bijv. http://www.artis.nl/modules/e_kangoeroe_01.html; Daarnaast boeken die in de klas of in de schoolbibliotheek op een presentatietafel staan. Met behulp van de gevonden informatie kunnen leerlingen onderzoek doen. Bijv. Hoe groeit het jong van een kangoeroe in de buidel? Hoe lang blijft het jong daar? Hoe leert een Kangarojong om los van de buidel voor zichzelf te zorgen?

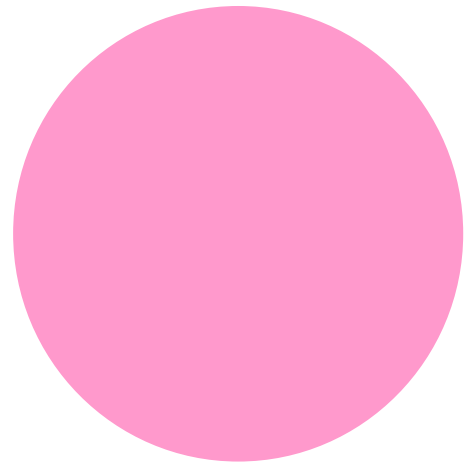
II HET ONDERWERP CREATIEF PRESENTEREN

- a) In woord: gedichten en/of verhalen zelf verzinnen.
- b) In klank: bij gedichten, verhalen, rapsongs of liedjes begeleiding verzinnen.
- c) In beeld: foto, film, pantomime, dans, toneel of poppenkast als media inzetten. Zie <http://www.digischool.bart.nl>; <http://www.spreekbeurt.pagina.nl>
- d) In vorm in het platte vlak: de bijgevoegde tekeningen waren op zestien vierkantjes geplaatst. Dat Kangoeroetje kleiner is dan Kangoeroe wordt duidelijk door de negen vierkantjes. Deze gegevens kunnen leerlingen als aanwijzingen zien. Op basis van enkele hulplijnen maken leerlingen eigen ontwerpen.
- e) Uitdrukking in materiaal. Bijvoorbeeld: leerlingen kunnen tekeningen op zestien vierkantjes als patroon gebruiken. Zo kunnen ze een pompoen van wol maken en kop, poten en staart overnemen van hun ontwerp-tekening. Een elastiek aan de kop en het spel van verlevendiging kan weer beginnen.
- f) Performance is een geïntegreerde vorm van verschillende creatieve en/of muzische elementen bijvoorbeeld een combinatie uit a t/m e.

III HET ONDERWERP VASTLEGGEN IN DE PORTFOLIO

Een portfolio wordt een heel persoonlijk document. De indeling van de portfolio vraagt om serieuze keuzes. De kerndoelen kunnen als eerste richtlijn gelden. Vervolgens moeten leerlingen samen met de leerkracht een onderverdeling maken. Wanneer leerlingen besluiten om de 'dieren'producten van gedragsontwikkeling te plaatsen onder een van de leerstofoverstijgende kerndoelen: 'Sociale vaardigheden', dan kan de leerling bij een leerstof kerndoel: 'Wereldoriëntatie/Biologie' een verwijzing opnemen. De omgekeerde keuze is ook mogelijk. Dan bergt de leerling de dierenverslagen op bij Biologie en verwijst daarnaar bij Sociale vaardigheden. Als leerlingen van jongs af aan betrokken worden in het opbergen van werkstukjes in een portfolio dan leren zij spelenderwijs rubriceren.

Biggetje

D. Afwachten

D1. Bescheiden opstellen

D2. Kwetsbaar opstellen

D3. Afhankelijk opstellen

D4. Afwachtend opstellen

- **EXTRA AANDACHT** voor het onderwerp in relatie met een brede intelligentieontwikkeling

Afwachten:

precies

het juiste

moment

kiezen

De vraag van de week:

*Wat
doe je,
als je
een dikke
pluim
krijgt ?*

D. Afwachten

Je wacht af als je het geduld kunt opbrengen tot precies het juiste moment.

D1. Bescheiden opstellen

De vraag van de week: Wat doe je,
als je een dikke pluim krijgt?

Biggetje

In “Jeetje, er is er eentje die liegt!” van Disney op basis van Milne, laat het biggetje Knorretje afwachtend gedrag zien.

Twee Poeh-teksten ter inleiding: ‘Afwachten: bescheiden opstellen’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv.: Knorretje stelt zich bescheiden op als Poeh hem laat blijken dat hij toch Poeh’s vriendje blijft, ondanks de leugen van Knorretje; de leugen die uitkwam.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 8 van het deel ‘Het huis in het Poeh-hoekje’: “Een grote daad van Knor,” voelt Knorretje zich trots, maar hij stelt zich bescheiden op omdat Uil en Poeh anders jaloers zouden kunnen worden op zijn trots. Uil en Poeh zouden dan door die jaloezie de concentratie op hun werk kunnen verliezen en Knorretje is, op dat moment, afhankelijk van die concentratie.

De vraag van de week:

Hoe

laat je

merken,

wat je voelt?

D. Afwachten

Je wacht af als je het geduld kunt opbrengen tot precies het juiste moment.

D2. Kwetsbaar opstellen

De vraag van de week: Hoe
laat je merken wat je voelt?

Biggetje

In “Jeetje, er is er eentje die liegt!” van Disney op basis van Milne, laat het biggetje Knorretje afwachtend gedrag zien.

Twee Poeh-teksten ter inleiding: ‘Afwachten: kwetsbaar opstellen’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv.: In “Jeetje, er is er eentje die liegt,” stelt Knorretje zich kwetsbaar als hij laat blijken dat ‘hij’ als geen ander, de schuld van alle misverstanden volledig betreft op ‘zijn’ foute gedrag. Hij liet zien dat hij begrepen had dat ‘hij’ degene was die gelogen had en daardoor iedereen op een fout spoor zette.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 5 van het deel ‘Winnie-de-Poeh’: “Knorretje komt een Klontemiggel tegen,” vertoont Knorretje kwetsbaar gedrag als hij denkt dat de Klontemiggel de grintkuil nadert.

De vraag van de week:

*Hoe
laat je
merken
dat je 't niet
alleen kan?*

D. Afwachten

Je wacht af als je het geduld kunt opbrengen tot precies het juiste moment.

D3. Afhankelijk opstellen

De vraag van de week: Hoe laat je,
merken dat je ‘t niet alleen kan?

Biggetje

In “Jeetje, er is er eentje die liegt!” van Disney op basis van Milne, laat het biggetje Knorretje afwachtend gedrag zien.

Twee Poeh-teksten ter inleiding: ‘Afwachten: afhankelijk opstellen’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv.: In “Jeetje, er is er eentje die liegt,” stelt Knorretje zich afhankelijk op als hij merkt dat al zijn vrienden hem geloven en hem willen helpen. Hij maakt zich geheel afhankelijk van de gevolgen en wacht net zolang tot zijn leugen uitkomt.
- o Milne:
Bijv. Bijv. In hoofdstuk 5 van het deel ‘Winnie-de-Poeh’: “Knorretje komt een Klontemiggel tegen,” vertoont Knorretje afhankelijk gedrag ten opzichte van Poeh, die zich juist onafhankelijk opstelt. Terwijl eigenlijk Knorretje de held is en Poeh redt omdat Poeh bovenop Knorretje valt.

De vraag van de week:

*Waar
let je op,
als je
afwacht?*

D. Afwachten

Je wacht af als je het geduld kunt opbrengen tot precies het juiste moment.

D4. Afwachtend opstellen

**De vraag van de week: Waar
let je op, als je afwacht?**

Biggetje

In “Jeetje, er is er eentje die liegt!” van Disney op basis van Milne, laat het biggetje Knorretje afwachtend gedrag zien.

Twee Poeh-teksten ter inleiding: ‘Afwachten: afwachtend opstellen’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv.: In “Jeetje, er is er eentje die liegt!” moet Knorretje zich afwachtend opstellen omdat hij in zijn eigen valkuil gevallen is. Daar kan hij niet alleen uit komen.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 6 van het deel ‘Winnie-de-Poeh’: “Iejaar is jarig en krijgt twee cadeautjes,” stelt Knorretje zich afwachtend op als hij een geknapte ballon aan Iejaar geeft, als verjaardagscadeautje.

EXTRA AANDACHT voor het onderwerp AFWACHTEN

Zelfstandige of groepskeuzeopdrachten kunnen worden aangepast aan de specifieke talenten van de leerlingen, die een dergelijk uitdaging oppakken:

I HET ONDERWERP NADER UITDIEPEN

Onderzoek via Internet bijv. http://www.artis.nl/modules/varken_01.html; Daarnaast boeken over gedragsaspecten van afwachten en over het onderwerp ‘het leven van varkens c.q. biggetjes in hun omgeving’, die in de klas of in de schoolbibliotheek op een presentatietafel staan. Met behulp van de gevonden informatie kunnen leerlingen onderzoek doen. Bijv. Hoe leven varkens? Wat zijn hun kwaliteiten? Waar slaat het gezegde ‘Zo slim als een varken,’ op? Is een varken juist een slim of een dom dier? Tijdens het uitdiepen van het onderwerp, zullen oudere leerlingen informatie over de bio-industrie aantreffen.

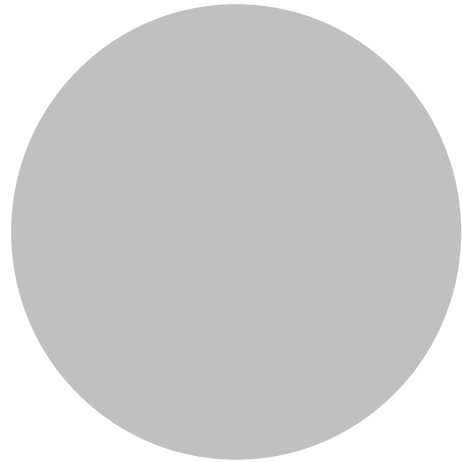
II HET ONDERWERP CREATIEF PRESENTEREN

- In woord: elfjes, haiku's, gedichten en/of verhalen zelf verzinnen. De geluiden van varkens kunnen aanleiding zijn tot bijzonder creatief taalgebruik.
- In klank: bij elfjes, haiku's, gedichten, verhalen, rapsongs of liedjes begeleiding verzinnen. Leerlingen kunnen op onderzoek gaan naar varkensgeluiden.
- In beeld: foto, film, pantomime, schimmentheater, dans, toneel of poppenkast als media inzetten. Zie ook: <http://www.digischool.bart.nl>; <http://www.spreekbeurt.pagina.nl>. Het gebruik van een laptop in combinatie met de beamer biedt kansen om interactief verslag te doen. Tijdens de presentatie kunnen voor de hele groep zichtbaar teksten en plaatjes (van Internet) toegevoegd worden en direct op groot scherm bekeken worden.
- In vorm in het platte vlak: de bijgevoegde tekeningen waren op zestien vierkantjes geplaatst. De verhouding van het biggetje ten opzichte van de andere dieren kan vergeleken worden via de zestien vierkantjes. Zo kunnen leerlingen patronen maken om knorretje van stof na te knippen.
- Uitdrukking in materiaal. Bijvoorbeeld: leerlingen kunnen tekeningen op zestien vierkantjes als patroon gebruiken. Het gestreepte truitje dat Knorretje als Disney-figuurtje draagt, kan aanleiding zijn om leerlingen te leren breien. Wellicht zijn er leerlingen die Knorretje in het geheel willen breien. Er zijn duidelijke beginnerinstructieboekjes op de markt. In het Engels onder “Learn to Knit” met duidelijke instructietekeningen op Internet: <http://www.vogueknitting.com/tech/knit/knit.html>
Varkens houden van nature van modder. Het werken met natuurklei kan daaruit voortkomen. Een presentatie van een gebreide big in de modder naast een gepottenbakt varken in gepottenbakte modder behoort tot de mogelijkheden.
- Performance als een combinatie uit a t/m e.

III HET ONDERWERP VASTLEGGEN IN DE PORTFOLIO

Voor het portfolio kunnen leerlingen verslag doen van hun eigen interpretatie van de gedragsvaardigheid en van de door henzelf gekozen activiteiten.

Ezel

E. Zich terugtrekken.

E1. Terughoudend opstellen

E2. Zwijgend begrenzen

E3. Terugtrekken

E4. Oplettend afwachten

- **EXTRA AANDACHT** voor het onderwerp in relatie met een brede intelligentieontwikkeling

Zich terugtrekken:

laten zien

dat je

niet langer

mee wil doen.

E1.

De vraag van de week:

*Hoe laat je
zo weinig mogelijk
merken, wat
je voelt
en denkt?*

E. Zich terugtrekken.

Je trekt je terug als je aan anderen laat merken dat je niet langer mee wilt doen.

E1. Terughoudend opstellen

De vraag van de week: Hoe laat je zo weinig mogelijk merken, wat je voelt en denkt?

Ezel

In “Knorretjes GROTE film,” een stripverhaal naar aanleiding van de film van Disney op basis van Milne, laat de ezel Iejour zien hoe je je terugtrekkend kunt gedragen.

Twee Poeh-teksten ter inleiding: ‘Zich terugtrekken: terughoudend opstellen’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv.: In “Knorretjes GROTE film,” stelt Iejour zich terughoudend op als iedereen zich verzamelt voor de tocht naar de Noordpool.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 9 van het deel ‘Het huis in het Poeh-hoekje’: “Iejour vindt de Uilerij en Uil gaat er wonen,” laat Iejour zien dat hij zich zo terughoudend op stelt dat hij gaat klagen over het feit dat hij nooit op de hoogte wordt gehouden.

E2.

De vraag van de week:

Wat laat je zien

als je

niets zegt?

E.Zich terugtrekken.

Je trekt je terug als je aan anderen laat merken dat je niet langer mee wilt doen

E2. zwijgend begrenzen

De vraag van de week: Wat
laat je zien als je niets zegt?

Ezel

In “Knorretjes GROTE film,” een stripverhaal naar aanleiding van de film van Disney op basis van Milne, laat de ezel Iejour ‘zich terugtrekkend’ gedrag zien.

Twee Poeh-teksten ter inleiding: ‘Zich terugtrekken: zwijgend begrenzen’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv.: Ezel is helemaal ingepakt in de sneeuw zonder dat iemand dat gemerkt heeft. Het lijkt erop dat hij helemaal niets heeft gezegd toen het gebeurde.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 9 van het deel ‘Het huis in het Poeh-hoekje’: “Iejour vindt de Uilerij en Uil gaat er wonen,” vraagt Konijn waarom Iejour zijn vriendjes nooit opzoekt. Als antwoord op die vraag is Iejour een poosje stil.

E3.

De vraag van de week:

Hoe kun je

jezelf

terugtrekken?

E.Zich terugtrekken.

Je trekt je terug als je aan anderen laat merken dat je niet langer mee wilt doen

E3. Terugtrekken

De vraag van de week: Hoe kun je jezelf terugtrekken?

Ezel

In “Knorretjes GROTE film,” een stripverhaal naar aanleiding van de film van Disney op basis van Milne, laat de ezel Iejour ‘zich terugtrekkend’ gedrag zien.

Twee Poeh-teksten ter inleiding: ‘Zich terugtrekken: terugtrekken’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv.: In het huisje van Iejour past hij alleen maar in z’n eentje. Typisch een huisje van iemand die zich graag alleen terugtrekt.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 1 van het deel ‘Het huis in het Poeh-hoekje’: “Een huis voor Iejour in het Poeh-hoekje,” blijft Iejour zielig staan in de sneeuw als hij ontdekt dat zijn huisje is verdwenen. Hij trekt zich terug in de gedachte dat het nog wel lang zal duren voordat zijn vriendjes in de gaten hebben hoe zielig hij is.

E4.

De vraag van de week:

*Hoe
let je
goed op
als je iets
afwacht?*

E.Zich terugtrekken.

Je trekt je terug als je aan anderen laat merken dat je niet langer mee wilt doen

E4. Oplettend afwachten

De vraag van de week: Hoe let je goed op, als je iets afwacht?

Ezel

In “Knorretjes GROTE film,” een stripverhaal naar aanleiding van de film van Disney op basis van Milne, laat de ezel Iejour ‘zich terugtrekkend’ gedrag zien.

Twee Poeh-teksten ter inleiding: ‘Zich terugtrekken: oplettend afwachten’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv.: Iejour let goed op wanneer hij op het goede moment en op het juiste plekje zijn tekening zò aan Knorretje kan laten zien, dat die er echt van kan genieten.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 10 van het deel ‘Het huis in het Poeh-hoekje’: “De betoverde plek van Poeh en Christoffer Robin,” wacht Iejour oplettend af tot het moment daar is waarop hij kan laten horen dat hij eigenlijk net als Poeh een groot dichter is.

Opdrachten die kunnen worden aangepast aan de specifieke talenten van de leerlingen, die een dergelijk uitdaging oppakken:

I HET ONDERWERP NADER UITDIEPEN

Onderzoek via Internet bijv. <http://www.artis.nl/modules/ezel.html>

Er kunnen bezoeken aan de openbare bibliotheek georganiseerd worden. Met behulp van de gevonden informatie kunnen leerlingen onderzoek doen en een verslag maken of een presentatie geven. Bijvoorbeeld: “Over gedragsvaardigheden en hoe je die verandert” of “Hoe kan een ezel zich gedragen en hoe gebruiken mensen de ezel.” Of “Wat voor gevoelseffect hebben verschillende huizen zoals een ‘eenzaam huisje’, ‘een gezellig huisje’, ‘een groot huis’, een doorgangshuis’, enz.

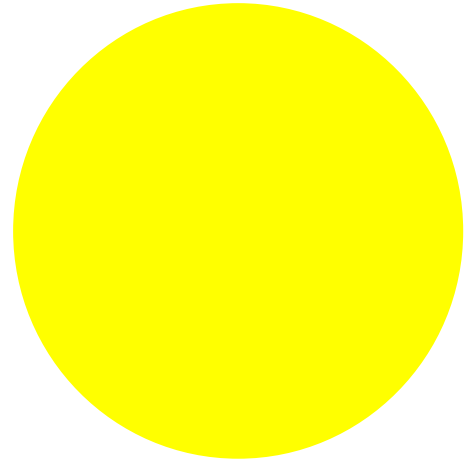
II HET ONDERWERP CREATIEF PRESENTEREN

- a) In woord: elfjes, haiku's, gedichten en/of verhalen zelf verzinnen. Het bal-ken van de ezel kan leerlingen uitdagen tot creatief en ritmisch taalgebruik.
- b) In klank: bij elfjes, haiku's, gedichten, verhalen, rapsongs of liedjes bege-leiding verzinnen. Leerlingen kunnen op onderzoek gaan naar ezelgeluiden.
- c) In beeld: foto, film, pantomime, schimmentheater, dans, toneel of poppen-kast als media inzetten. Zie ook: <http://www.spreekbeurt.pagina.nl>,
- d) Het gebruik van een laptop in combinatie met de beamer biedt kansen om interactief verslag te doen. Tijdens de presentatie kunnen voor de hele groep zichtbaar teksten en plaatjes (van Internet) toegevoegd worden en direct op groot scherm bekeken worden. Gebruik van laptop in combinatie met bea-mer en groot projectiescherm kan geactualiseerd worden met een digitale camera.
- e) In vorm in het platte vlak: de bijgevoegde tekeningen zijn op zestien vier-kantjes geplaatst. Op zestien vierkantjes kunnen leerlingen hun eigen patro-nen ontwerpen om ezel van div. materialen in het platte vlak te verwerken.
- f) Uitdrukking in materiaal. Bijvoorbeeld: de zestien vierkantjes als patroon kunnen uitgangspunt zijn om een ezel te haken. Het patroon dubbel uitvoe-ren en opvullen. Zie duidelijke tekeningen met instructie in het Engels op Internet: http://www.learn toknit.com/instructions_cr.php3
Het ‘terugtrekhuisje’ van Iejaar kan aanleiding zijn om leerlingen de moge-lijkheid te bieden om in het klein of in het groot allerlei typen hutten te laten bouwen, aangepast aan bepaalde typen mensen of dieren.
- g) Performance als een combinatie uit a t/m e.

III HET ONDERWERP VASTLEGGEN IN DE PORTFOLIO

Voor het portfolio kunnen leerlingen verslag doen van hun eigen interpretatie van de gedragsvaardigheid ‘zich terugtrekken’ en van de door henzelf gekozen activiteiten in woord, met muziek, beeldend in het platte vlak of ruimtelijk.

Konijn

F. Zich afzetten tegen.

F1. Waakzaam zijn

F2. Teleurstelling tonen

F3. Kritiek en vertwijfeling tonen

F4. Ontevredenheid tonen

- **EXTRA AANDACHT** voor het onderwerp in relatie met een brede intelligentieontwikkeling

F.

Zich afzetten

tegen:

je 'eigen'

mening

duidelijk

maken

F1.

De vraag van de week:

Hoe let je op

als je

precies wilt doen

wat je doen moet?

F. Zich afzetten tegen.

Je zet je af tegen een gedachtegang om een eigen mening te vormen en die duidelijk te maken.

F1. Waakzaam zijn

De vraag van de week: Hoe let je op als je precies wilt doen wat je doen moet?

Konijn

In “Een stuitend Teigetje”, het derde hoofdstuk uit ‘Het Grote Verhaal van Winnie de Poeh’ van Disney op basis van Milne, laat Konijn zien, hoe hij zich afzet tegen, de in het algemeen geaccepteerde mening: ‘dat Teigetje moet kunnen stuiten’. Konijn bedenkt een plan om Teigetje te ontstuiten.

Twee Poeh-teksten ter inleiding: ‘Zich afzetten tegen: waakzaam zijn’:

- o Disney op basis van Milne:
Bijv.: In “Een stuitend Teigetje” wordt Konijn overrompeld door Teigetje, ondanks het feit dat hij zich waakzaam opstelt. Konijn zet zich af tegen het stuiten van Teigetje, bedenkt een plan en voert dat nog waakzamer uit.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 7 van het deel ‘Het huis in het Poeh-hoekje’: “Teigetje wordt ontdold,” stelt Konijn zich waakzaam op, als hij merkt dat Roe mee wil. Hij zorgt ervoor dat Roe thuis blijft, zodat Roe de uitvoering van zijn plan niet kan verhinderen.

F2.

De vraag van de week:

*Hoe
toon je
teleurstelling?*

F. Zich afzetten tegen.

Je zet je af tegen een gedachtegang om een eigen mening te vormen en die duidelijk te maken.

F2. Teleurstelling tonen

De vraag van de week: Hoe toon je teleurstelling?

Konijn

In “Een stuitend Teigetje”, het derde hoofdstuk uit ‘Het Grote Verhaal van Winnie de Poeh’ van Disney op basis van Milne, laat het konijn zien hoe hij zich afzet tegen de algemene mening dat Teigetje moet kunnen stuiten. Konijn bedenkt een plan om Teigetje te ontstuiten.

Twee Poeh-teksten ter inleiding: ‘Zich afzetten tegen: teleurstelling tonen’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv: In “Een stuitend Teigetje” toont Konijn zijn teleurstelling als Teigetje in een mum van tijd een chaos heeft gemaakt van Konijn’s zorgvuldig onderhouden tuin.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 2 van het deel ‘Winnie de Poeh’: “Poeh gaat op bezoek en komt klem te zitten,” toont Konijn zijn teleurstelling als Poeh vraagt of er iemand thuis is. Konijn antwoordt: “Nee,” en “Je hoeft niet zo te schreeuwen.”

F3.

De vraag van de week:

*Hoe
zeg je
wat je fout
of oneerlijk
vindt?*

F. Zich afzetten tegen.

Je zet je af tegen een gedachtegang om een eigen mening te vormen en die duidelijk te maken.

F3. Kritiek en vertwijfeling tonen

De vraag van de week: Hoe zeg je wat je fout en oneerlijk vindt?

Konijn

In “Een stuitend Teigetje”, het derde hoofdstuk uit ‘Het Grote Verhaal van Winnie de Poeh’ van Disney op basis van Milne, laat het konijn zien hoe hij zich afzet tegen de algemene mening dat Teigetje moet kunnen stuiteren. Konijn bedenkt een plan om Teigetje te ontstuiteren.

Twee Poeh-teksten: ‘Zich afzetten tegen: kritiek en vertwijfeling tonen’:

- o Disney op basis van Milne: bijv.: In “Een stuitend Teigetje” toont Konijn kritiek en vertwijfeling ten opzichte van Teigetje als hij Teigetje wil laten verdwalen. Konijn laat zien dat hij denkt dat Teigetje van de schrik rustig wordt als ze hem laten verdwalen. Konijn heeft niet alleen kritiek op het stuiteren. Hij twijfelt ook aan het oriëntatievermogen van Teigetje.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 5 van het deel ‘Het huis in het Poeh-hoekje’: “Konijn heeft een drukke dag en we komen erachter wat Christoffer Robin’s morgens doet,” toont Konijn zijn kritiek en vertwijfeling ten opzichte van zijn vriendjes: Poeh, Knor en Iejoor hebben geen hersens, Kanga heeft het te druk en aan Teigetje heb je helemaal niks. Konijn vindt alleen zichzelf slim.

F4.

De vraag van de week:

*Hoe
laat je
ontevredenheid
merken?*

F. Zich afzetten tegen.

Je zet je af tegen een gedachtegang om een eigen mening te vormen en die duidelijk te maken.

F4. Ontevredenheid tonen

De vraag van de week: Hoe laat je ontevredenheid merken?

Konijn

In “Een stuitend Teigetje”, het derde hoofdstuk uit ‘Het Grote Verhaal van Winnie de Poeh’ van Disney op basis van Milne, laat het konijn zien hoe hij zich afzet tegen de algemene mening dat Teigetje moet kunnen stuiten. Konijn bedenkt een plan om Teigetje te ontstuiten.

Twee Poeh-teksten als inleiding: ‘Zich afzetten tegen: ontevredenheid tonen’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv.: In “Een stuitend Teigetje” toont Konijn ontevredenheid over het gedrag van Teigetje.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 9 van het deel ‘Het huis in het Poeh-hoekje’: “Iejoor vindt de Uilerij en Uil gaat er wonen,” toont Konijn zijn ontevredenheid over het gedrag van Iejoor, die zijn vriendjes nooit opzoekt.

EXTRA AANDACHT voor het onderwerp ZICH AFZETTEN TEGEN

Hier volgen enkele adviezen voor oefening en integratie van de gedragsdoelstellingen met het oog op specifieke en individuele talenten van leerlingen:

I HET 'GEDRAGS'ONDERWERP NADER UITDIEPEN

Onderzoek via Internet. Planet Internet gaat zich op scholieren richten via de 'Spelend Leren-site' op www.planet.nl/spelendleren. Deze site is alleen nog voor ADSL-abonnees beschikbaar, tegen een extra maandtarief van €5,95.

Onderzoek via boeken uit bibliotheken. Vele educatieve instellingen hebben een eigen bibliotheek. Leerlingen kunnen op onderzoek gaan naar de inhoud van voor hen nog onbekende bibliotheken. Bijv: de bibliotheek van Artis.

II HET 'GEDRAGS'ONDERWERP CREATIEF PRESENTEREN

a) In woord: elfjes, haiku's, gedichten en/of verhalen zelf verzinnen. Kinderen die zelf een konijn hebben weten dat het beest oraal nagenoeg geen geluiden produceert. Het 'stampen' vormt een bijzonder uitgangspunt.

b) In klank: bij elfjes, haiku's, gedichten, verhalen, rapsongs of liedjes begeleiding verzinnen. Het konijn vraagt om een creatieve interpretatie.

c) In beeld: foto, film, pantomime, schimmentheater, dans, toneel of poppenkast als media inzetten. Hoe het met de Koninklijke Pers: "Staart & Co" is afgelopen kun je opzoeken via de zoekterm 'konijngeluiden' bij Google <http://home.hccnet.nl/h.vanhanegem/bladen/staart.htm>. De klas of de school kan een eigen tijdschrift starten. De leerlingen leren dan het toepassen van de nieuwste mediatechnieken en verwerken zo de 'gedrags'leerstof divers.

d) In vorm: in het platte vlak of meerdere dimensies: de bijgevoegde tekeningen zijn op zestien vierkantjes geplaatst. Elk vouwblad kan snel gevouwen worden in zestien vierkantjes. Op die eigenhandig gevouwen zestien vierkantjes kunnen leerlingen hun eigen patronen ontwerpen. Daarna kan konijn van materialen, in het platte vlak of meerdimensionaal, ontstaan.

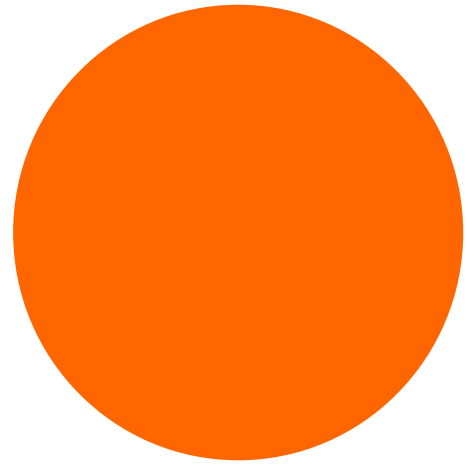
e) Uitdrukking in materiaal. Bijvoorbeeld: de zestien vierkantjes als patroon kunnen uitgangspunt zijn om een konijn te maken van knuffelstoffen. Het patroon dan dubbel uitknippen, vastnaaien of met textiellijm aan de randen op elkaar plakken en opvullen. Voor het opvullen zijn vele mogelijkheden. Konijnenholten kunnen van allerlei materialen gemaakt worden. Als groepsopdracht kunnen leerlingen vanuit een eigen positie beginnen te graven (bijv. in zand of in klei) tot ze elkaar een hand kunnen geven.

f) Performance in een multidisciplinaire uitdrukking op basis van bijv. a t/m e.

III HET 'GEDRAGS'ONDERWERP VASTLEGGEN IN DE PORTFOLIO

Het portfolio bevat verslagen van persoonlijke of groepsmatige educatieve activiteiten, waarnaar men te allen tijde terug kan grijpen.

Tijger

G. Strijden.

G1. Kwaadheid verklaren

G2. Verdediging tonen

G3. Aanvallend opstellen

G4. Adequaat kritiek leveren

- **EXTRA AANDACHT** voor het onderwerp in relatie met een brede intelligentieontwikkeling

Strijden:

Je best doen

om aan te tonen,

waarom je er

anders over denkt

G1.

De vraag van de week:

*Waaròm
ben je
eigenlijk
kwaad?*

G. Strijden.

Je strijdt als je zo goed mogelijk probeert duidelijk te maken dat je het ergens niet mee eens bent en waaròm.

G1. Kwaadheid verklaren

De vraag van de week:

Waaròm ben je eigenlijk kwaad?

Tijger

In “Teigetjes Film”, van Disney op basis van Milne, laat Teigetje zien, dat hij blij is met zichzelf, omdat hij zo blij stuiteren kan. Hij strijdt ervoor dat alle vriendjes van hem houden, ondanks zijn opvallende en stuiterende gedrag.

Twee Poeh-teksten ter inleiding: ‘Strijden: kwaadheid verklaren’:

- o Disney op basis van Milne:
Bijv.: In “Teigetjes Film”, legt Teigetje uit dat hij kwaad is omdat zijn vriendjes hem hebben beetgenomen. Al zijn vriendjes hadden zich verkleed als tijgers om Teigetje het idee te geven dat hij een grote familie zou hebben.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 6 van het deel ‘Het huis in het Poeh-hoekje’: Is Teigetje kwaad omdat zijn vriendjes hem onterecht verwijten dat hij Iejour zo’n harde opstopper gegeven zou hebben, dat Iejour in het water gleed. Teigetje legt uit dat de vriendjes het verkeerd zien en dat hij alleen maar hard moest niezen.

G2.

De vraag van de week:

*Hoe
verdedig je
jezelf?*

G. Strijden.

Je strijdt als je zo goed mogelijk probeert duidelijk te maken dat je het ergens niet mee eens bent en waaròm.

G2. Verdediging tonen

De vraag van de week:

Hoe verdedig je jezelf?

Tijger

In “Teigetjes Film”, van Disney op basis van Milne, laat Teigetje zien, dat hij blij is met zichzelf, omdat hij zo goed stuiteren kan. Hij strijdt ervoor dat alle vriendjes van hem gaan houden. Ondanks zijn opvallende, regelmatig storende en stuiterende gedrag.

Twee Poeh-teksten ter inleiding: ‘Strijden: verdediging tonen’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv. In “Teigetjes Film”, als Teigetje zo dol door Uil’s huis stuitert dat alle portretten op de grond vallen, verdedigt Teigetje zich door de schilderijen snel weer op te hangen. Vervolgens leidt hij de aandacht, die gericht is op zijn onrust, af. Hij vraagt de aandacht voor een heel nieuw feit: de gezamenlijke portretten hangen in de vorm van een “stamboom”.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 2 van het deel ‘Het huis in het Poeh-hoekje’: “Teigetje gaat ontbijten,” verdedigt Teigetje zich tegen soorten eten die hij niet lust. Hij zegt duidelijk wat hij niet lust. Tot hij ‘lekkere’ yoghurt krijgt.

G3.

De vraag van de week:

*Hoe
kom je
voor
je eigen mening
op?*

G. Strijden.

Je strijdt als je zo goed mogelijk probeert duidelijk te maken dat je het ergens niet mee eens bent en waaròm.

G3. Aanvallend opstellen

De vraag van de week: Hoe kom je voor je eigen mening op?

Tijger

In “Teigetjes Film”, van Disney op basis van Milne, laat Teigetje zien, dat hij blij is met zichzelf, omdat hij zo goed stuiteren kan. Hij strijdt ervoor dat alle vriendjes van hem gaan houden. Ondanks zijn opvallende, regelmatig storende en stuiterende gedrag.

Twee Poeh-teksten: ‘Strijden: aanvallend opstellen’:

- o Disney op basis van Milne:
Bijv.: in “Teigetjes Film”, stelt Teigetje zich aanvallend op als hij voortdurend stuiterend op zijn vrienden afkomt. Zo vernielt hij aanvallend Iejaar’s nieuwe winterhuis en Konijn’s zelfbedachte rotsblokkenhijskraan. Al de vriendjes accepteren uiteindelijk zijn afwijkende gedrag, als iets dat bij Teigetje(s) hoort.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 4 van het deel ‘Het huis in het Poeh-hoekje’: “Teiges kunnen niet in bomen klimmen,” stelt Teigetje zich aanvallend op ten opzichte van Roe door flink te overdrijven over wat hij allemaal zou kunnen. Als hij zichzelf daardoor in het nauw drijft moeten Roe en zijn vriendjes hem redden.

De vraag van de week:

*Hoe kun je
op het
goede moment
precies vertellen
wat je vindt?*

G. Strijden.

Je strijdt als je zo goed mogelijk probeert duidelijk te maken dat je het ergens niet mee eens bent en waaróm.

G4. Adequaate kritiek leveren

De vraag van de week: Hoe kun je op een goed moment duidelijk maken wat je vindt?

Tijger

In “Teigetjes Film”, van Disney op basis van Milne, laat Teigetje zien, dat hij blij is met zichzelf omdat hij zo goed stuiteren kan. Hij strijdt ervoor dat alle vriendjes van hem gaan houden. Ondanks zijn opvallende, regelmatig storende en stuiterende gedrag.

Twee Poeh-teksten als inleiding: ‘Strijden:adequaate kritiek leveren’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv.: In “Een stuitend Teigetje,” reageert Teigetje adequaat en kritisch als Teigetje zijn vriendjes redt terwijl er een sneeuwlawaan uit een hoge boom naar beneden komt donderen. Teigetje stuiterde hen veilig naar de hoogste takken in de boom.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 7 van het deel ‘Het huis in het Poeh-hoekje’: “Teigetje wordt ontdold,” toont Teigetje zich als iemand die adequaat kritiek levert, als hij door Konijn op een dwaalspoor wordt gezet. Teigetje gaat onmiddellijk naar huis zodat hij nog eerder thuis is dan Konijn en vervolgens redt hij Konijn omdat die ondertussen zelf verdwaald is. Teigetje toont doelgericht en kritisch aan dat ze hem niet op een dwaalspoor kunnen zetten.

EXTRA AANDACHT voor het onderwerp STRIJDEN

Hier volgen enkele aanvullende adviezen voor oefening en integratie van de gedrags-octanten met het oog op specifieke en individuele talenten van leerlingen:

I HET 'GEDRAGS'ONDERWERP NADER UITDIEPEN

Onderzoek via Internet. Bijv: Planet Internet via de 'Spelend Leren-site' op www.planet.nl/spelendleren.

Onderzoek via boeken uit allerlei bibliotheken. Bijv. De wet van de wildernis van Richard du Toit & Gerald Hinde van National Geographic Nederland-Belgie. Het verschil tussen het gedrag van tijgers, panters en, cheeta's kan onderwerp van onderzoek zijn. Leerlingen moeten dan zoeken op verschillende werelddelen. Kijk op www.nationalgeographic.nl of be.

II HET 'GEDRAGS'ONDERWERP CREATIEF PRESENTEREN

a) In woord: elfjes, haiku's, gedichten en/of verhalen zelf verzinnen.

b) In klank: bij elfjes, haiku's, gedichten, verhalen, rapsongs of liedjes begeleiding verzinnen. Het thema regenwoud kan in de klankuitbeelding betrokken worden.

c) In beeld: foto, video, film, pantomime, schimmentheater, dans, toneel of poppenkast als media inzetten. Over de tijgers bestaat veel videomateriaal dat als basis betrokken kan worden in de presentaties. De tijger komt voor als rituele dansvorm.

d) In vorm: in het platte vlak of meerdere dimensies: de bijgevoegde tekeningen zijn op zestien vierkantjes geplaatst. Elke maat vouwblad kan snel gevouwen worden in zestien vierkantjes. Op die eigenhandig gevouwen zestien vierkantjes kunnen leerlingen hun eigen tijgerpatronen ontwerpen. Van daaruit kunnen de tijgers gemaakt worden.

e) Uitdrukking in materiaal. Bijvoorbeeld: de zestien vierkantjes als patroon kunnen uitgangspunt zijn om bijvoorbeeld met springveren een stuiierende tijger te maken in combinatie met papier-maché.

f) Performance in een multidisciplinaire uitdrukking op basis van bijv. a t/m e. Het is van kwalitatief belang dat leerlingen de juiste kennis verwerken in een performance. De grenzeloze fantasie van Teigetje kan onderwerp zijn van een kritisch onderzoek naar de vraag. Wat kunnen Tijgers wel en wat niet.

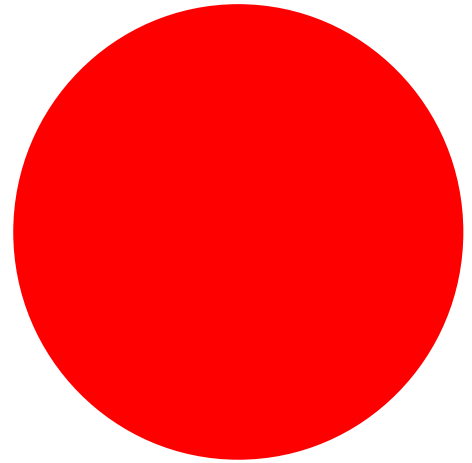
III HET 'GEDRAGS'ONDERWERP VASTLEGGEN IN DE PORTFOLIO

Het portfolio bevat verslagen van persoonlijke of groepsmatige educatieve activiteiten, waarnaar men te allen tijde terug kan grijpen.

Bij de portfolio is het van belang dat leerlingen de tijd nemen om een kort maar krachtig werkslag van een leerontwikkeling te maken. Klasgenoten kunnen elkaar daarbij helpen. Dankzij de computer kunnen leerlingen elkaars werk rechtstreeks op de computer bekritisieren, zonder kopieerkosten.

Een portfolio kan resulteren in een eigen website van de leerling.

Beer

H. Winnen.

H1. Fouten verklaren

H2. Competitie aangaan

H3. Verlangens verklaren

H4. Onafhankelijk opstellen

- **EXTRA AANDACHT** voor het onderwerp in relatie met een brede intelligentieontwikkeling

Winnen:

*Je best doen
om het beste
te bereiken*

H1.

De vraag van de week:

*Kun je
uitleggen,
wat er
fout gaat?*

H. Winnen.

Je wint, als je doet wat je kan om het beste te bereiken.

H1. Fouten verklaren

De vraag van de week: Kun je uitleggen wat er fout gaat?

Beer

In “Het grote verhaal van Winnie de Poeh,” van Disney op basis van Milne, staan vier avonturen van Winnie met zijn vriendjes. In de verhalen wordt duidelijk hoe Winnie zich als een winnaar ontpopt dankzij zijn enerzijds tamelijk onbenullige houding en zijn anderzijds talentvolle objectiverende houding. Via dichterlijke wijsheden en een goede samenwerking met zijn vrienden overwint hij alle problemen.

Twee Poeh-teksten ter inleiding: ‘Winnen: fouten verklaren’:

- o Disney op basis van Milne:
Bijv.: In het eerste hoofdstuk “De honingboom” van “Het grote verhaal van Winnie de Poeh,” wil Poeh op een wolkje lijken om hoog in de honingboom honing van de bijen te kunnen halen. Hij verklaart twee tekortkomingen: hij kan niet vliegen en hij heeft niet de kleur van een wolkje. Nadat hij de problemen heeft verklaard lost hij ze op.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 1 van het deel ‘Winnie-de-Poeh’: “Begin van de verhalen en kennismaking met Winnie-de-Poeh en een stelletje bijen,” staat in de originele versie, met de ‘authentieke’ gedichten en tekeningen, het verhaal waarin Winnie ontdekt dat hij niet vliegen kan en niet de kleur van een wolk heeft en hoe hij als een donker regenwolkje naar de bijen boven in de boom vliegt.

H2.

De vraag van de week:

*Durf je erop
te vertrouwen
dat je
kunt winnen?*

H. Winnen.

Je wint, als je het uiterste doet om het beste te bereiken.

H2. Competitie aangaan

**De vraag van de week: Durf je erop
te vertrouwen dat je kunt winnen?**

Beer

In “Het grote verhaal van Winnie de Poeh,” van Disney op basis van Milne, staan vier avonturen van Winnie met zijn vriendjes. In de verhalen wordt duidelijk hoe Winnie zich als een winnaar ontpopt, dankzij zijn enerzijds tamelijk onbenullige houding en zijn anderzijds talentvolle objectiverende houding. Via dichterlijke wijsheden en een goede samenwerking met zijn vrienden overwint hij de problemen.

Twee Poeh-teksten ter inleiding: ‘Winnen: competitie aangaan.’

- o Disney op basis van Milne:
bijv: In het tweede hoofdstuk “Een stormachtige dag,” in “Het grote verhaal van Winnie de Poeh,” gaat Poeh de strijd aan met het water. Het lukt hem zichzelf te redden door in een boom te klimmen, met al zijn potten honing. Als hij vervolgens uit de boom valt redt Uil hem.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 3 van het deel ‘Winnie de Poeh’: “Poeh en Knorretje gaan op jacht en vangen bijna een Woezel,” gaat Poeh de competitie aan met een Woezel.

H3.

De vraag van de week:

*Hoe kun je
uitleggen,
wat je
eigenlijk
wilt?*

H. Winnen.

Je wint, als je het uiterste doet om het beste te bereiken.

H3. Verlangens verklaren

De vraag van de week: Hoe kun je uitleggen, wat je eigenlijk wilt?

Beer

In “Het grote verhaal van Winnie de Poeh,” van Disney op basis van Milne, staan vier avonturen van Winnie met zijn vriendjes. In de verhalen wordt duidelijk hoe Winnie zich als een winnaar ontpopt dankzij zijn enerzijds tamelijk onbenullige houding en zijn anderzijds talentvolle objectiverende houding. Via dichterlijke wijsheden en een goede samenwerking met zijn vrienden overwint hij alle problemen.

Twee Poeh-teksten: ‘Winnen: verlangens verklaren.’

- o Disney op basis van Milne:
Bijv.: In de verhalen over Winnie de Poeh wordt duidelijk dat Winnie vaak verlangt naar honing. Zo ook in het derde hoofdstuk van “Het grote verhaal van Winnie de Poeh”’Poeh droomde –nog maar eens- van honing.’
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 9 van het deel ‘Het huis in Winnie-de-Poeh’: “Knorretje aan alle kanten door water omringd,” toont Winnie de Poeh verlangen naar meer kennis van lezen. Hij verlangt bij gebrek aan lees kennis naar Uil of Christoffer Robin omdat die hem kunnen helpen met het lezen van de brief uit de fles.

H4.

De vraag van de week:

*Hoe toon je
een vrije
en
zelfstandige
houding?*

H. Winnen.

Je wint, als je het uiterste doet om het beste te bereiken.

H4. Onafhankelijk opstellen

De vraag van de week: Hoe toon je een vrije en zelfstandige houding?

Beer

In “Het grote verhaal van Winnie de Poeh,” van Disney op basis van Milne, staan vier avonturen van Winnie met zijn vriendjes. In de verhalen wordt duidelijk hoe Winnie zich als een winnaar ontpopt dankzij zijn enerzijds tamelijk onbenullige houding en zijn anderzijds talentvolle objectiverende houding. Via dichterlijke wijsheden en een goede samenwerking met zijn vrienden overwint hij alle problemen.

Twee Poeh-teksten als inleiding: ‘Winnen: onafhankelijk opstellen.’:

- o Disney op basis van Milne:
bijv.: In “Het grote verhaal van Winnie de Poeh,” toont Winnie de Poeh aan dat hij in staat is om onafhankelijk te denken en te beslissen. Vanuit die autonome houding stapte hij op zijn vriendjes af en wint daarmee hun sympathie.
- o Milne:
Bijv. In hoofdstuk 3 van het deel ‘Het huis in het Poeh-hoekje’: “Knor komt de Klontemiggel op een speurtocht bijna tegen,” stelt Poeh zich onafhankelijk op als hij zijn eigen zoekstrategie volgt: Poeh schrijft in zijn hoofd de volgorde om iets te zoeken.

EXTRA AANDACHT voor het onderwerp WINNEN

Tot slot volgen hier de laatste aanvullende adviezen.

I HET ‘GEDRAGS’ONDERWERP NADER UITDIEPEN

Bij onderzoek van het onderwerp ‘Winnie de Poeh’ via Internet en via boeken uit allerlei bibliotheken zullen de leerlingen ontdekken dat twee oorspronkelijke boekjes met in totaal twintig hoofdstukken hebben geleid tot onuitputtelijke internetmogelijkheden en een aantal boeken dat goed zou zijn voor een apart schap in een bibliotheek. Nadat in 1989 de firma Disney de copyrechten heeft overgenomen zijn de verhalen divers uitgewerkt en wereldwijd verspreid.

In Nederland heeft de Uitgeverij Sirius en Siderius los van de Disney-interpretatie, ‘eigen’ uitgaven verzorgd. Die uitgaven tonen de klassieke en literaire waarde van het fenomeen Winnie-de Poeh voor zowel volwassenen als kinderen. De boeken voor volwassenen zijn zo toegankelijk geschreven dat leerlingen, die leesniveau ‘AVI 9’ hebben bereikt, daar geen moeite mee zullen hebben. Op een kinderlijk eenvoudige manier, aan de hand van verhalen in de stijl van Milne, worden principes in het belang van volwassenen neer gezet in “Heel Belangrijke Boeken”. Oudere leerlingen kunnen daaraan veel lees en leerplezier beleven. Bijv: Winnie-de-Poeh en Management; Winnie-de-Poeh en het Oplossen van Problemen; Winnie-de-Poeh en Succes; Citaten van Poeh; Trimmen met Poeh; Fit & Gezond met Poeh; Versjes van Poeh; Goede Raad van Poeh; Sombere Raad van Iejoor; Tao van Poeh; Teh van Knorretje; Poeh en de Esoterische Wijsheid; Poeh en de Filosofen; Poeh en de Psychologen; Poeh Woordenboek; Etiquette van Poeh; Smullen met Poeh; Theedrinken met Poeh en Mijn jeugd met Poeh.

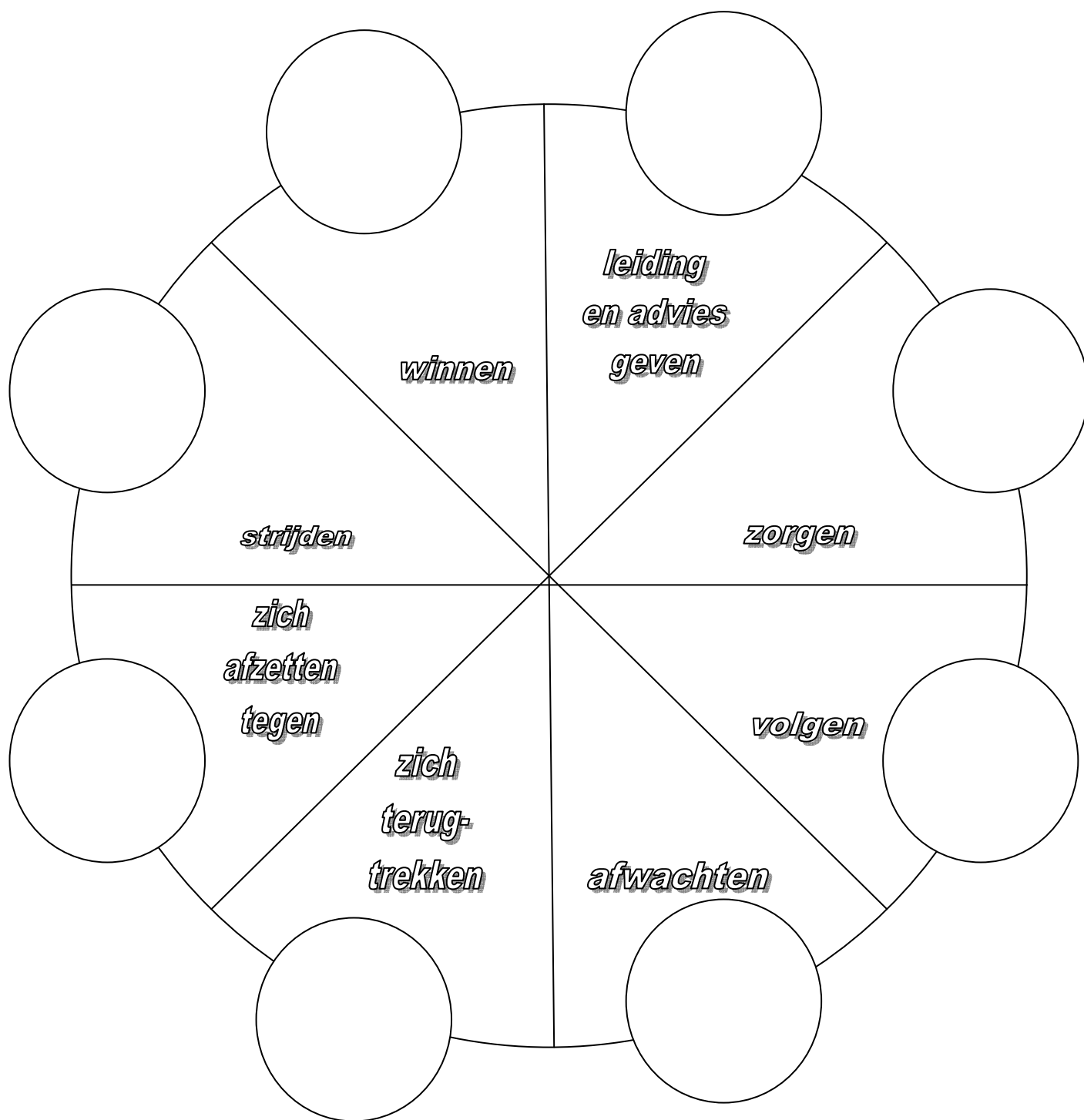
II HET ‘GEDRAGS’ONDERWERP CREATIEF PRESENTEREN

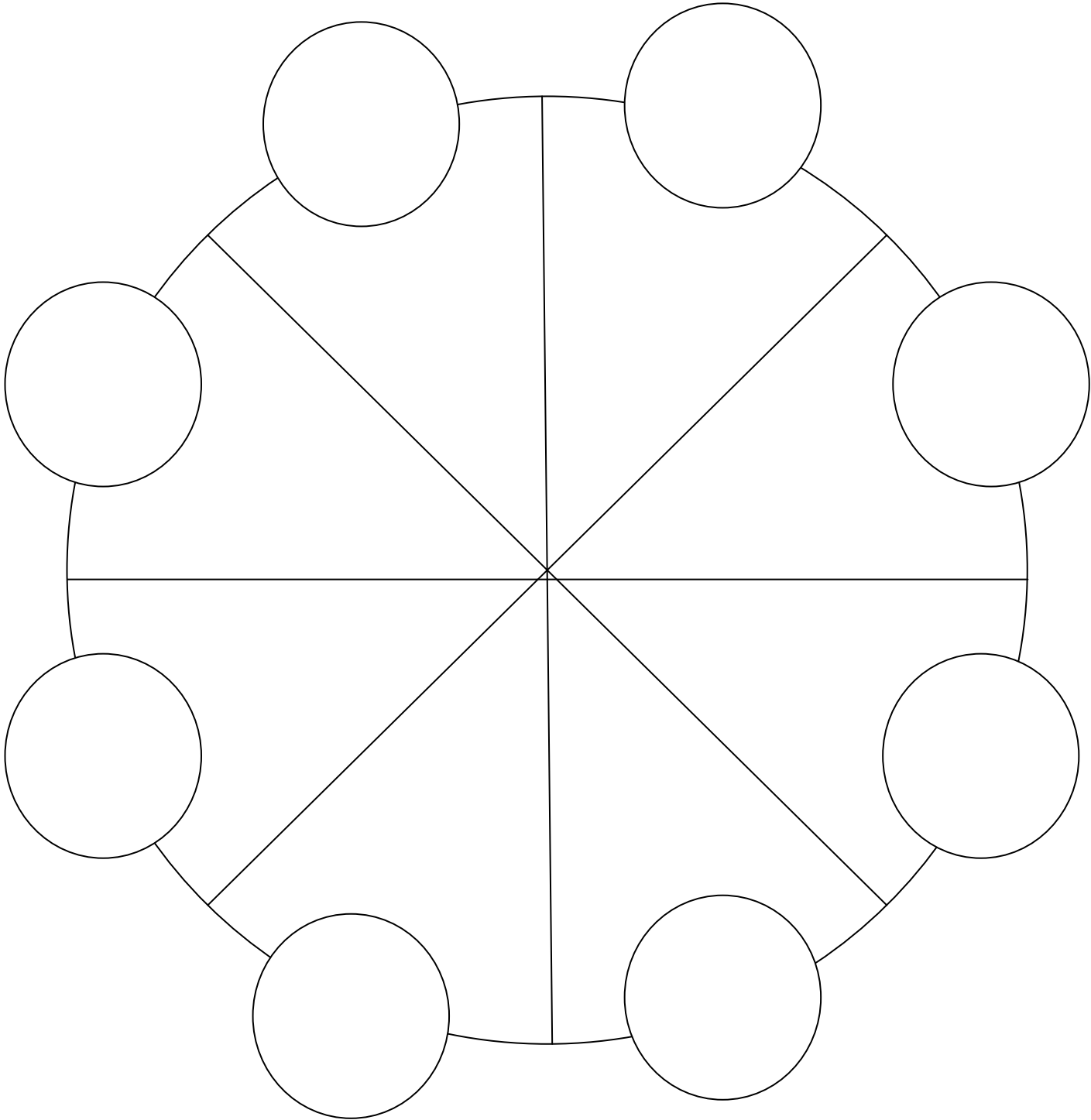
In de zestien vierkantjes is de beer van H4 frontaal getekend. Zo kunnen leerlingen hun eigen verkleedkleden maken om hun creatieve producten te presenteren. De maat kan genomen worden door leerlingen, liggend op de grond, de omtrek van elkaar te laten maken.

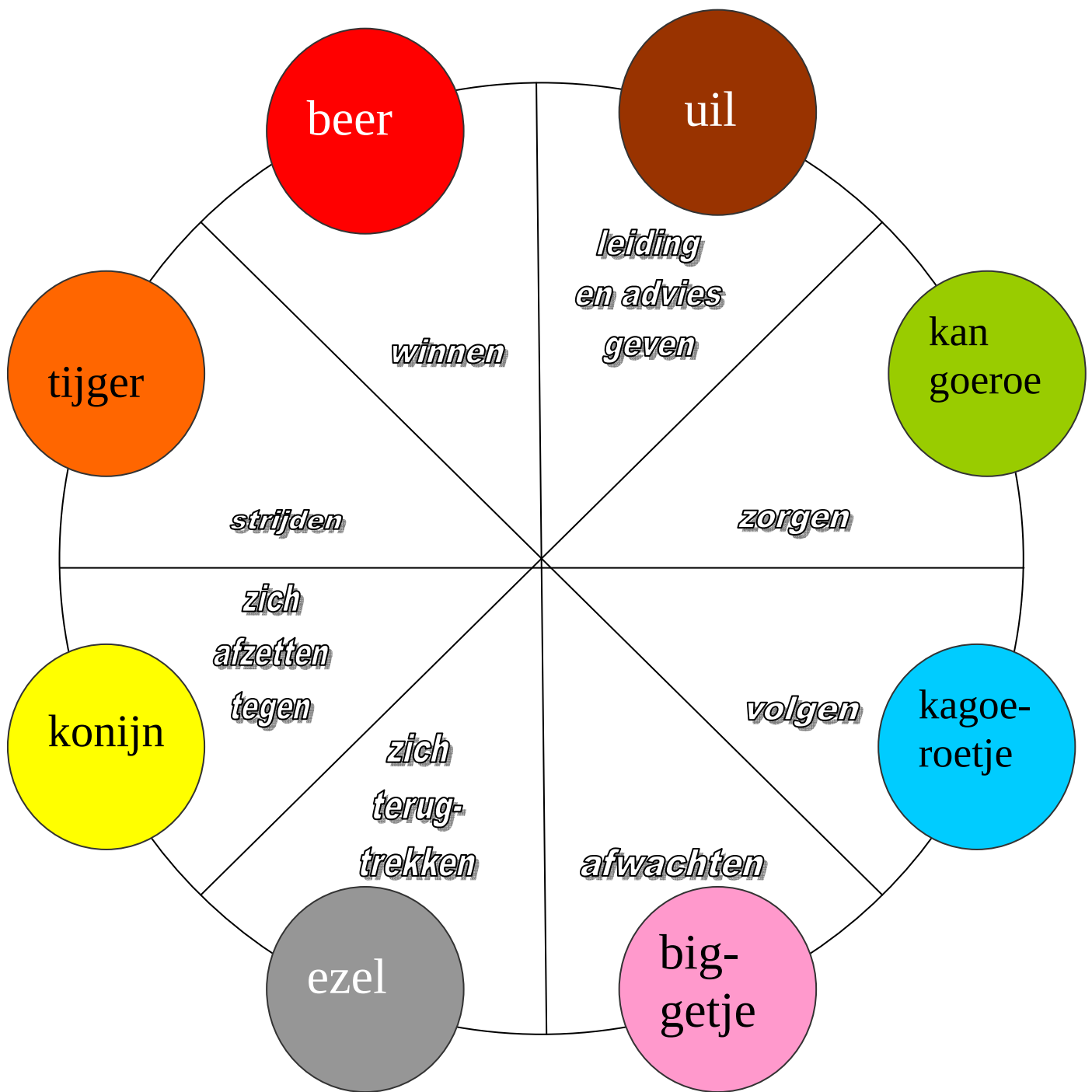
Tv-programma Het Klokhuis (www.hetklokhuis.nl) heeft een boek op de markt gebracht: Zo gaat het bij Het Klokhuis en zo maak je je eigen videofilm. Ter nadere inspiratie kunnen leerlingen een kijkkeuze maken uit het video-, film- en DVD-repertoire van Disney. Bijv: De ‘Boek van Poeh’video’s: Plezier met vriendjes, Poeh houdt van Iejoor, Plezier met woordjes. Veel van de Poeh-verhalen zijn verfilmd in klassieke of in hedendaagse versies. Aan de hand van de verhalen zijn leerzame DVD’s gemaakt. Alle producten kunnen via Internet, in verschillende talen, besteld worden, als voorbeeld voor ‘eigen’werk.

III HET ‘GEDRAGS’ONDERWERP VASTLEGGEN IN DE PORTFOLIO

Het portfolio van de leerlingen kan verrijkt worden met eigen gemaakte DVD’s.

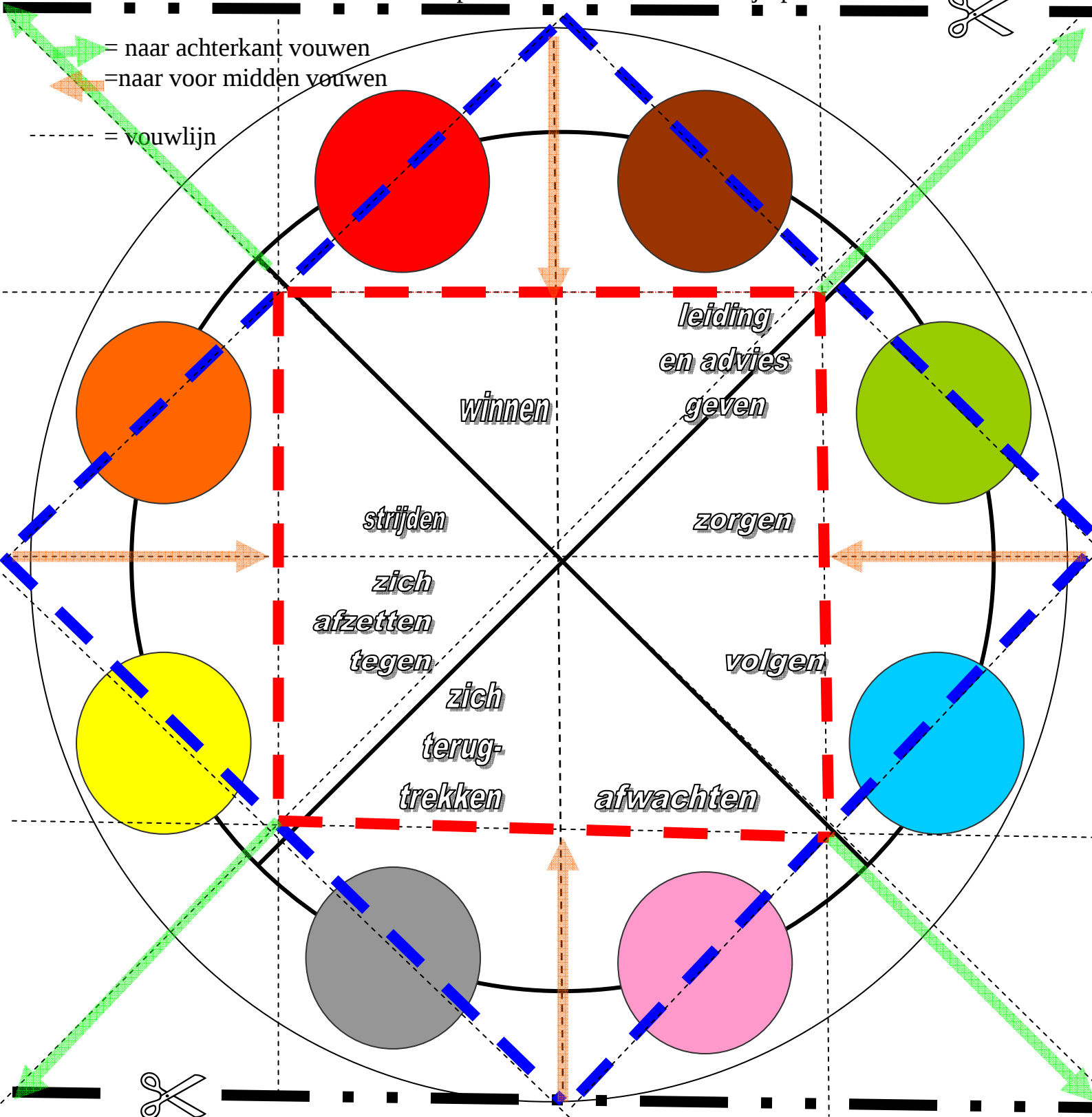

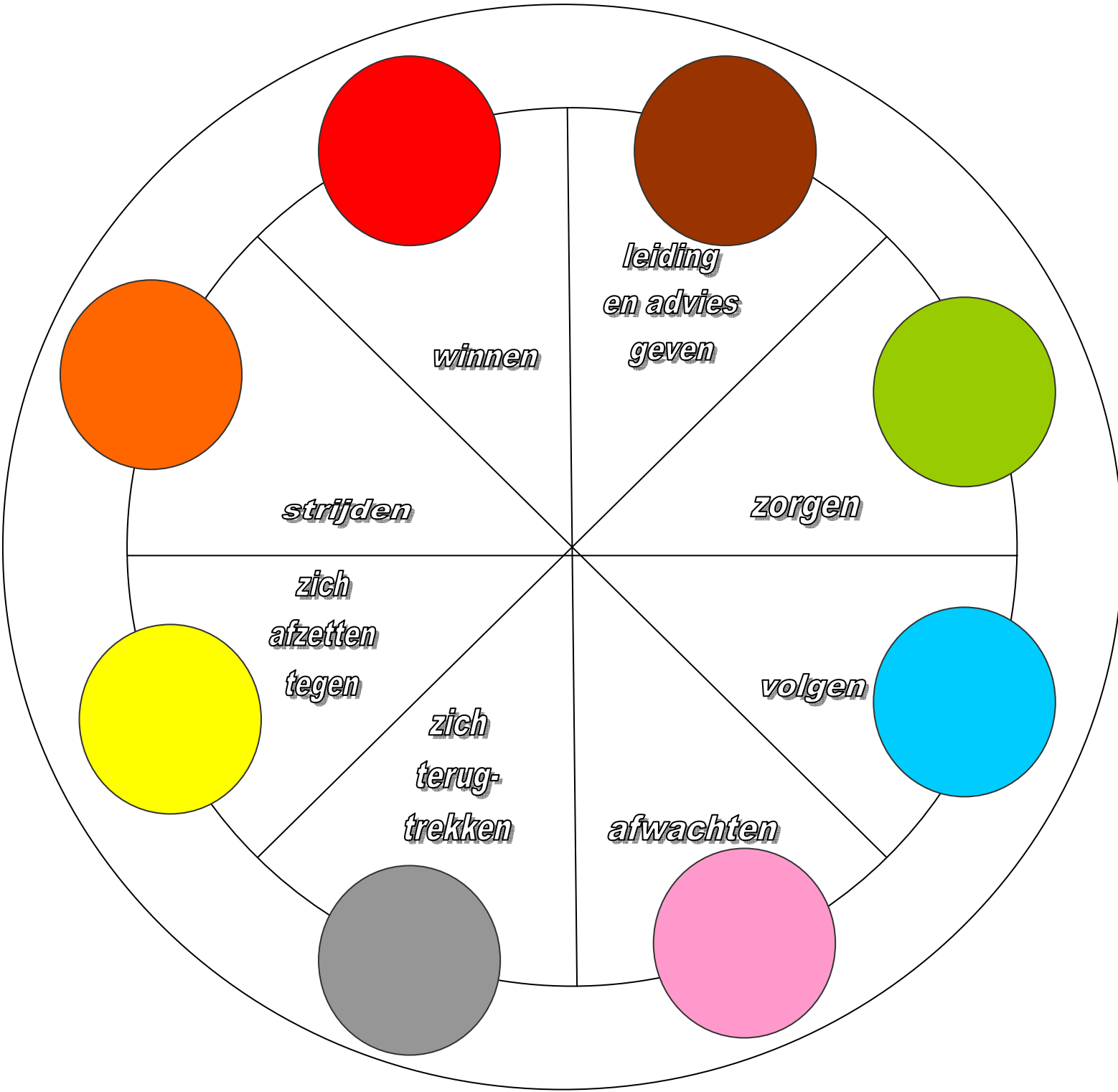

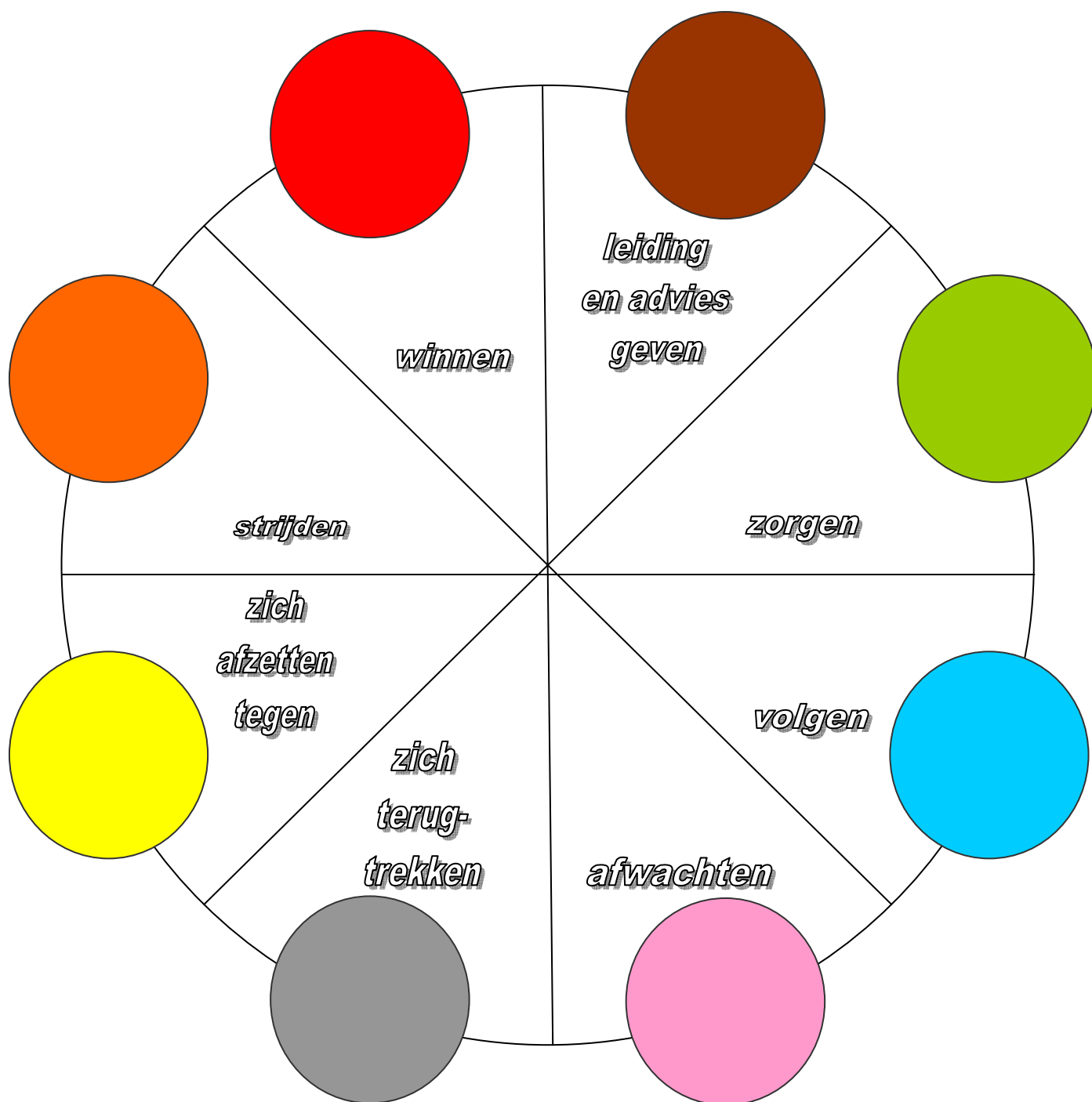
peper en zoutvaatje als keuzespel

Het interventiemodel past in het 'zestien' vierkantjespatroon

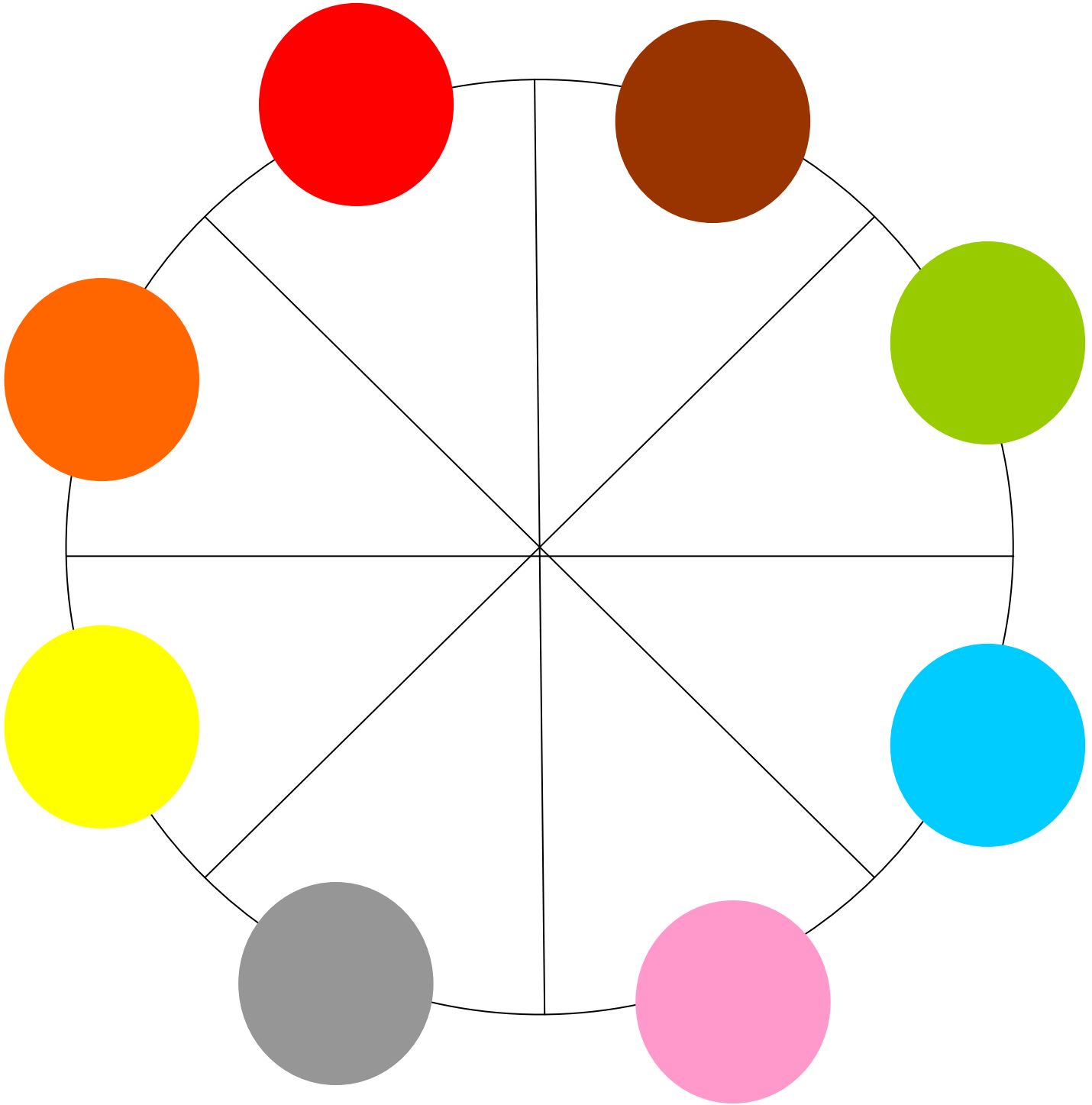

Draaischijf

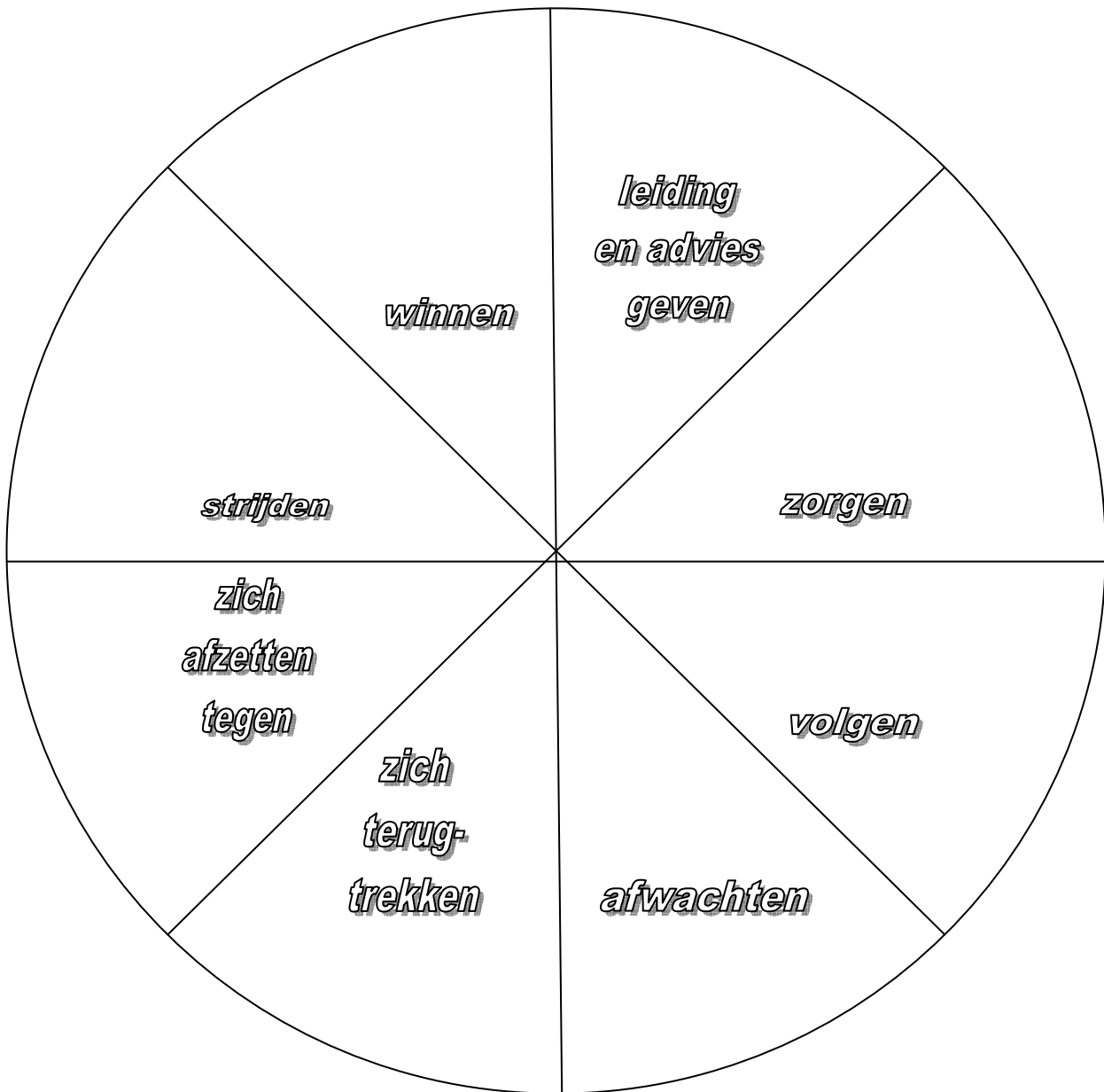

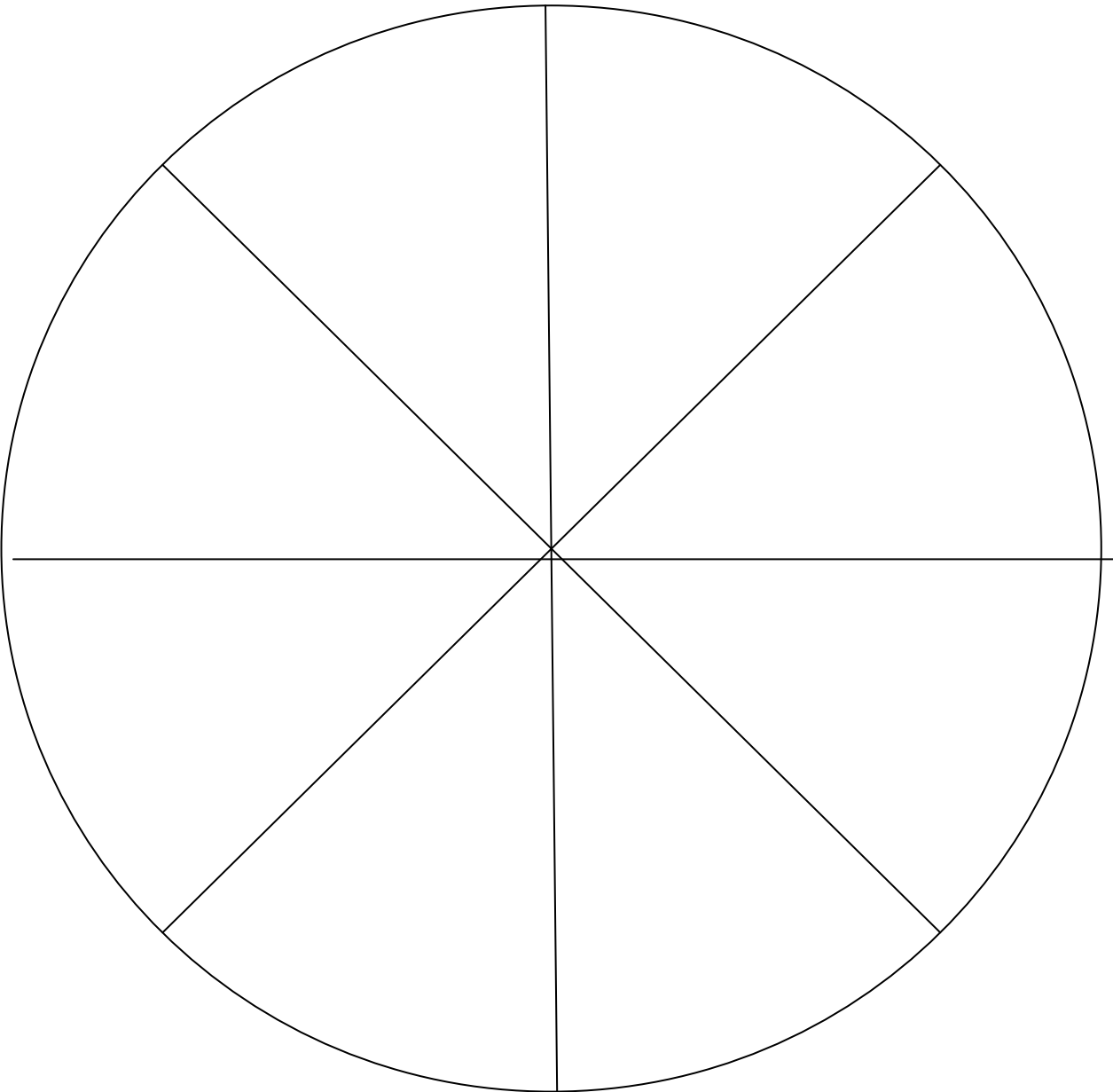
Drukknop of splitpenverbinding

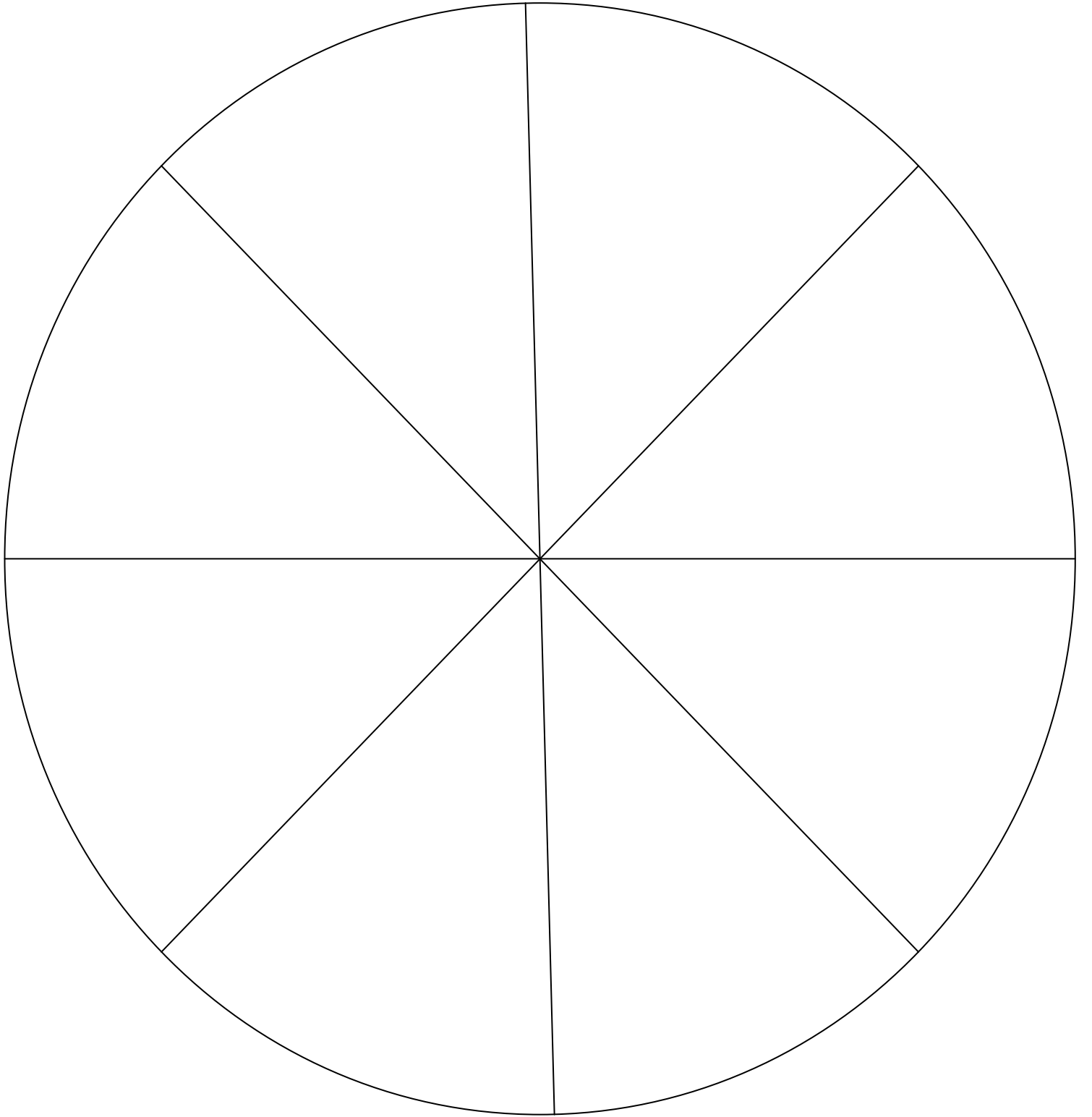

Interventiemodel

gedragsontwikkeling

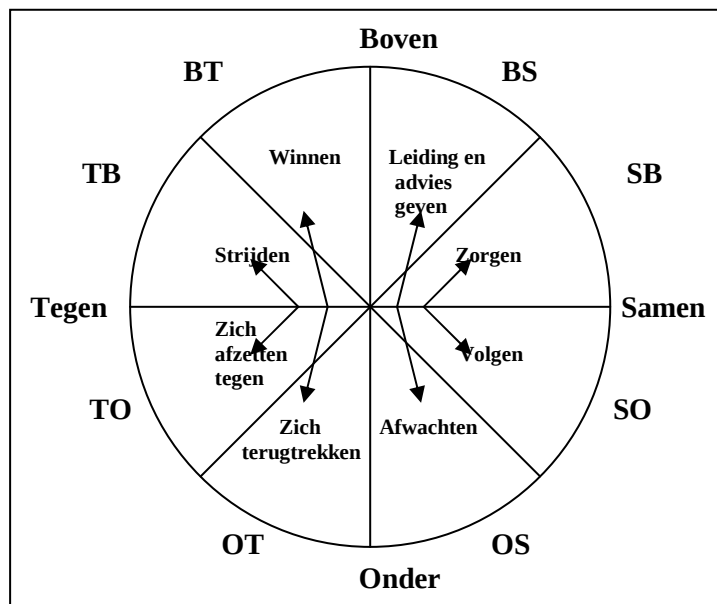

SPECIFIEKE COMMUNICATIE-EFFECTEN

- o Uit onderzoek is gebleken dat tegengesteld gedrag de communicatie kan beïnvloeden. Bij de toepassing van het interventiemodel kunnen geïnteresseerden het hier afgebeelde model in overweging nemen.

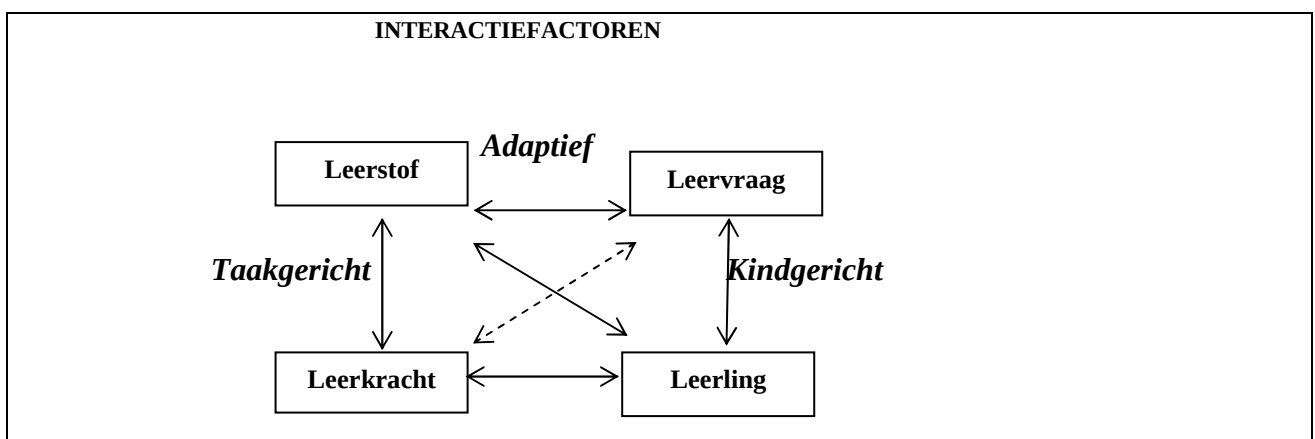
Interactief effectieve communicatiepatronen van Kiesler (1996)
(in Thijs en Koomen, 2003)

INTERACTIE = COMMUNICATIE OVER EN WEER

Flexibel handelen met verschillende opvattingen heeft betrekking op het feit dat in onderwijs een onderscheid gemaakt kan worden in:

- 0 **Taakgericht onderwijs**, waarbij de leerkracht vooral lesgeeft van uit de leerstof die leerlingen zich eigen behoren te maken op een bepaalde leeftijd.
- 0 **Kindgericht onderwijs**, waarbij de leerkracht leerstof aanbiedt aangepast aan het ontwikkelingsstadium van het individuele kind.
- 0 **Adaptief onderwijs**, waarbij de leerkracht aanstuurt op de kern-doelen, rekening houdend met de ontwikkelingsvragen en ontwikkelingsstadia van het individuele kind

VAARDIGHEDEN, KARAKTERISTIEKEN. TYPEN EN STIJLEN

32 vaardigheid begrippen een keuze uit Leary-items	B T S O posities	8gedrags karakteristieken (Verstegen en Lodewijks)	8 leerkrachttypen 5 leerkracht interactiestijlen (Créton en Wubbels)
leiding nemen	BS ↗	a. leiding en advies geven	de leidende leerkracht
Activiteiten organiseren	BS ↗	a. leiding en advies geven	
Overtuigen	BS ↗	a. leiding en advies geven	
oplossen en adviseren	BS ↗	a. leiding en advies geven	Uil
	B ↗ S		
sociaal zorgen	SB ↗	b. zorgen	de vriendelijke leerkracht
sociaal coachen	SB ↗	b. zorgen	
objectiveren en harmoniëren	SB ↗	b. zorgen	
sociaal inleven	SB ↗	b. zorgen	Kangoeroe
	S →		ontspannen pedagogische stijl
luisteren en ruimte geven	SO ↘	c. volgen	de begrijpende leerkracht
regels toepassen	SO ↘	c. volgen	
Opdrachten uitvoeren	SO ↘	c. volgen	
kritiek accepteren	SO ↘	c. volgen	Kangoeroetje
	O t/m OS ↘		ped. stijl van tolerante wanorde
Bescheiden opstellen	OS ↘	d. afwachten	de ruimte gevende leerkracht
kwetsbaar opstellen	OS ↘	d. afwachten	
Afhankelijk opstellen	OS ↘	d. afwachten	
afwachtend opstellen	OS ↘	d. afwachten	Biggetje
	O ↙ T		
terughoudend opstellen	OT ↙	e. zich terugtrekken	de onzekere leerkracht
zwijgend begrenzen	OT ↙	e. zich terugtrekken	
Terugtrekken	OT ↙	e. zich terugtrekken	
oplettend afwachten	OT ↙	e. zich terugtrekken	ezel.
	B ↑		structurerende pedagogische stijl
waakzaam zijn	TO ↖	f. zich afzetten tegen	ontevreden leerkracht
teleurstelling tonen	TO ↖	f. zich afzetten tegen	
kritiek en twijfeling tonen	TO ↖	f. zich afzetten tegen	
ontevredenheid tonen	TO ↖	f. zich afzetten tegen	konijn
	T ←		corrigerende pedagogische stijl
Kwaadheid verklaren	TB ↖	g. strijden	de corrigerende leerkracht
verdediging tonen	TB ↖	g. strijden	
Aanvallend opstellen	TB ↖	g. strijden	
adequate kritiek leveren	TB ↖	g. strijden	
	T ↖ B		competitieve pedagogische stijl
fouten verklaren	BT ↖	h. winnen	de strenge leerkracht
competitie aangaan	BT ↖	h. winnen	
Verlangens verklaren	BT ↖	h. winnen	
onafhankelijk opstellen	BT ↖	h. winnen	Beer.

De modellen die in Verstegen en Lodewijks beschreven zijn, in een schematisch overzicht van de posities ten opzichte van elkaar: een keuze van 32 vaardigheidbegrippen uit de Leary-items met de 8 gedragskarakteristieken van de 'Interactieroos van Leary' (1957), en de 8 leerkracht interactiestijlen

LITERATUUR die bij de gedragsvaardigheden past:

o Het boekje dat bij het interventiemodel wordt geleverd is de goedkoopste uitgave:

Milne, A.A. & E.H.Shepard (1926), *Winnie-de-Poeh Omnibus. Winnie-de-Poeh & Het huis in het Poeh-hoekje*. Vertaald door Mies Bouhuys in 2003.
Amsterdam: Van Goor. ISBN 90-00- 03394-2

o Twee standaarduitgaven in het Nederlands en in het Engels zijn:

- Milne, A.A. met tekeningen van E.H.Shepard (2000), *Winnie de Poeh, de volledige verzameling verhalen en gedichten*. Vertaald door Mies Bouhuys en Nannie Kuiper
Amsterdam: Van Goor. ISBN 90 00 03303 94

De hoofdstukken zijn in de verschillende vertalingen verschillend vertaald.

Het standaardwerk heeft de volgende titels corresponderend met de nummers van de vaardigheden.

Deel 1: Winnie-de Poeh

1. Begin van de verhalen en kennismaking met Winnie-de-Poeh en een stelletje bijen.	H1.
2. Poeh gaat op bezoek en komt klem te zitten.	F2
3. Poeh en Knorretje gaan op de jacht en vangen bijna een Woezel.	H3
4. Ijoor verliest een staart en Poeh vindt er een.	A1
5. Knorretje komt een Klontemiggel tegen.	D3;D2
6. Iejour is jarig en krijgt twee cadeautjes.	D4;A4
7. Kanga en kleine Roe komen naar het woud en Knorretje gaat in bad.	B3;B2
8. Christoffer Robin leidt een expotitie naar de Noordpool.	B4
9. Knorretje aan alle kanten door water omringd.	H3
10. Christoffer Robin geeft een Poeh-partij en zegt ons allemaal gedag.	A2

Deel 2: Het huis in het Poeh-hoekje

1. Een huis voor Ijoor in het Poeh-hoekje.	E3
2. Teigetje komt naar het woud en slaat aan het ontbijten.	G2;B1
3. Knor komt de Klontenmiggel op een speurtocht bijna tegen.	H4
4. Teiges kunnen niet in bomen klimmen.	G3;C3
5. Konijn heeft een drukke dag en we komen erachter wat Christoffer Robin 's morgens doet.	F3;C2;A3
6. Poeh vindt een nieuw spel uit en Iejour speelt ook mee.	G1
7. Teigetje wordt ontdold.	G4;F1;C4;C1
8. Een Grote Daad van Knor.	D1
9. Iejour vindt de Uilerij en Uil gaat er wonen.	F4;E2;E1
10. De betoverde plek van Poeh en Christoffer Robin.	E4

- A.A.Milne with illustrations by E.H.Shepard (2001), *Winnie-The-Pooh, The Complete Collection of Stories and Poems* Great Britain London: Egmont Children's Books Limited
ISBN: 0416 19961 5

Andere uitgaven:

- o Milne, A.A. & E.H.Shepard (2002), *Het grote verhaal van Winnie de Poeh. Disney's klassieke verhalen*. Based on the 'Winnie de Poeh' works. Aartselaar, België Zuidnederlandse Uitgeverij N.V. ISBN 09-438-0300-6
- o Milne, A.A. & E.H.Shepard (1926), *Winnie de Poeh*. Naverteld door N. van Hichtum. Copyright 2001 voor de Nederlandse taal. Amsterdam: Van Goor BV. ISBN 90-00-03375-6
- o Milne, A.A. & E.H.Shepard (1928), *Het huis in het Poeh-Hoekje*. . Vertaald door Mies Bouhuys in . Uitgave 11^e druk Amsterdam: Van Goor. ISBN. 90-00-02618-0
- o Milne, A.A. & E.H.Shepard (1926), this edition was reset and reissued in 2000. *Winnie-the-Pooh*. Copyright under the Berne Convention.
London: Egmont Books Limited. ISBN. 0-7497-0210-9

Disney-uitgaven:

- o Betty Bimey & Darrell Baker (1998). Disneyuitgave. Nederlandse vertaling Sabine Van Humbeeck. Base on the Pooh Stories by A.A.Milne. Copyright: The Pooh Properties Trust. *Brrrr, wat is het donker! Winnie de Poeh. Eerste verhalenboek*. Aartselaar, België: Deltas, Zuidnederlandse Uitgeverij N.V. ISBN 90-243-7122-8
- o Betty Bimey & Sue DiCicco, John Kurtz (1997). Disneyuitgave. Nederlandse vertaling Sabine van Humbeeck. Base on the Pooh Stories by A.A.Milne. Copyright: The Pooh Properties Trust. *Jeetje, er is er eentje die liegt! Winnie de Poeh. Eerste verhalenboek*. Aartselaar, België: Deltas, Zuidnederlandse Uitgeverij N.V. ISBN 90-243-7237-2
- o Betty Bimey & Darrell Baker (1996). Disneyuitgave. Nederlandse vertaling Sabine Van Humbeeck. Base on the Pooh Stories by A.A.Milne. Copyright: The Pooh Properties Trust. *Nee toch, niemand luistert! Winnie de Poeh. Eerste verhalenboek*. Aartselaar, België: Deltas, Zuidnederlandse Uitgeverij N.V. ISBN 90-243-7236-4
- o Betty Bimey & Nancy Stevenson (1998) Disneyuitgave. Nederlandse vertaling Sabine van Humbeeck. Base on the Pooh Stories by A.A.Milne. Copyright: The Pooh Properties Trust. *Hemeltje, wat een warboel! Winnie de Poeh. Eerste verhalenboek*. Aartselaar, België: Deltas, Zuidnederlandse Uitgeverij N.V. ISBN 90-243-7123-6
- o Kathleen W. Zoehfeld & Robin Cuddy (2001). Nederlandse vertaling Stefaan Vermeulen. Base on the Pooh Stories by A.A.Milne. Copyright: The Pooh Properties Trust. *Oei, Winnie krijgt een prik! Winnie de Poeh. Eerste verhalenboek*. Aartselaar, België: Deltas, Zuidnederlandse Uitgeverij N.V. ISBN 90-243-8165-7
- o Kathleen W. Zoehfeld & Robin Cuddy (2001). Nederlandse vertaling Stefaan Ver

meulen. Base on the Pooh Stories by A.A.Milne. Copyright:The Pooh Properties Trust. *Tjonge, wat een beregoede buur!* Aartselaar, België: Deltas, Zuidnederlandse Uitg. N.V. ISBN 90-243-8166-5

- o Op basis van Milne; Zonder auteur: *Het grote verhaal van Winnie de Poeh*, Disney's klassieke verhalen. Zuidnederlandse Uitgeverij N.V. Aartselaar. ISBN: 90-438-03--6
- o Op basis van Milne; Zonder auteur: Vertaald door Sabine van Humbeeck. (2003)*Teigetjes Film: Een avontuur van Winnie en zijn vriendjes* Zuidnederlandse Uitgeverij N.V. Aartselaar ISBN: 90-438-0480-0
- o Op basis van Milne; Zonder auteur: *Knorretjes Grote Film*. Hoofddorp: Sanoma Uitgeverij B.V.